

Danske

ÅRSMAGASIN 2017

Vores tal og strategi

Dyk ned i Danske Banks resultater og mål

SIDE 32

Pondus fejrer rund fødselsdag

SIDE 12

Er du klar til at blive 100 år?

Længere levetid kræver, at vi planlægger vores liv på nye måder

SIDE 58

Børn og penge

Få hjælp til at lære dit barn om økonomi

SIDE 46

Sammen om fremtiden

Fællesskaber kan skabe resultater og vækst. Få indblik i både de nye og gamle, store og små samt eksklusive og naturbestemte

LÆS OGSÅ OM

KAMPEN IMOD HVIDVASK

IVÆRKSÆTTERENS FEM BENSPÆND

KENDTES SPAREBØSSER OG OPSPARING

VINGE – EN HELT NY BY

ALLE SKAL MED I DET KONTANTLØSE SAMFUND

UDGIVER: Danske Bank · ANSVARSHAVENDE CHEFREDAKTØR: Joachim Steenstrup · REDAKTION: Kim Larsen, Berit Vincentz Andersen, Joachim Steenstrup
TEKST: Rune Kristensen, Rasmus Lundgaard Nielsen, Sten Thorup Kristensen, Iben Danielsen, Anders Ryehauge, William Demant, Emilie
Pilsgaard og Hanne Sindbæk · DESIGN: AllerCP · FOTO: Rune Lundø, Morten Larsen, Ulrik Jantzen, Emil Hornstrup Jakobsen, Ken Hermann,
Mikkel Bache, Lisbeth Holten, All Over Press, Polfoto, iStock, Scanpix, Thomas A, Lars Svankjær, Team Danmark, Joeri Swerts, Hans
Christian Jacobsen, Peter Witt, Martin Tanggaard, Royal Arena m.fl. · ILLUSTRATIONER: Adam Hansel, Mikkel Henssel, Kristian Eskild Jensen,
Rasmus Juul, Danske Bank, iStock · KORREKTUR: Korrekturfabrikken.dk · TRYK: Kolofon · Redaktionen afsluttet den 20. februar 2017
Send gerne ris, ros og forslag til aarsmagasin@danskebank.dk

Velkommen

Hvis de nordiske lande var et land, ville det være verdens tiendestørste økonomi. Det på trods af at vi kun er 0,3 procent af verdens befolkning. I Norden har vi i mange år været ambitiøse og dygtige til at arbejde sammen på tværs af sektorer og landegrænser – og udnyttet vores stærke fællesskab til at skabe en af verdens mest innovative og konkurrencedygtige regioner.

Som en nordisk bank synes vi, det er naturligt at bruge vores årsmagasin på at sætte fokus på ambitiøse fællesskaber, der skaber resultater. Både de store og små resultater, de økonomiske og de menneskelige.

I år er det også 50 år siden, sparebøssen Pondus kom til verden. Siden 1967 har børn puttet penge i Pondus, og for at fejre fødselsdagen har vi valgt, at Pondus skal give lidt tilbage til børnene. Det finder du mere om inde i bladet, hvor du – blandt meget andet – også kan blive klogere på, om du er klar til at blive 100 år, hvilke benspænd iværksættere møder, og hvorfor ulve hyler.

Du kan også læse lidt mere om Danske Bank og blive klogere på, hvordan det går med vores forretning, hvad vi er optaget af, og hvad vores vigtigste fokusområder er.

God fornøjelse

Med venlig hilsen

THOMAS F. BORGEN,
administrerende direktør

Indhold

06 Godt sagt

Livskloge citater om fællesskaber.

07 Kort & godt

Stort og småt fra bankens verden.

12 Pondus giver tilbage

Seks kunstnere fortolker Pondus til fordel for velgørenhed for børn.

14 Fra skærm til virkelighed

Nye fællesskaber bliver ofte skabt online, men blomstrer i virkeligheden.

18 Fremtiden bygger de sammen

Vinge er Danmarks største byplanlægningsprojekt og en by skabt fra bunden.

22 Det eksklusive fællesskab

Hver anden torsdag mødes 250 af landets klogeste forskerhoveder.

26 Når sammenhold redder liv

Flokdyr søger sammen for at overleve, parre sig og lære ungerne op.

32 Interview med Thomas F. Borgen

Danske Bank skal være innovativ – og forudsigelig.

36 Mød ledelsen

Otte mænd og to kvinder udgør bankens topledelse. Mød dem her.

38 Danske Banks stamtræ

Se, hvilke nordiske rødder Danske Bank er vokset ud af.

40 Bag tallene

Forstå de vigtigste tal i årsregnskabet.

44 Mød bestyrelsen

Lær bestyrelsens 12 medlemmer lidt bedre at kende.

46 Penge er noget, børn taler om

I 7. klasse på Byskolen i Hillerød er økonomi sat på skoleskemaet.

50 Det kontantløse samfund

Danmark er på forkant med digital betaling og er i dag det land med færrest kontantbetalinger.

52 Kendte danskeres sparebøsser

58 Er du klar til at blive 100 år?

62 Sådan arbejder vi sammen

66 Kampen mod hvidvask

68 It-sikkerhed

70 Iværksætterens fem benspænd

74 Danskernes boliger i tal

12

PONDUS FYLDER 50 ÅR

Vi hylder børnenes elskede ven med højt hurra, kunst og velgørenhed.

18

FREMtiden BYGGER DE SAMMEN

Vinge er en helt ny by, der bliver bygget fra grunden med fokus på teknologi og fællesskab.

46

BØRN OG PENGE

Økonomi skal læres fra barnsben. Se her, hvordan du hjælper dit barn.

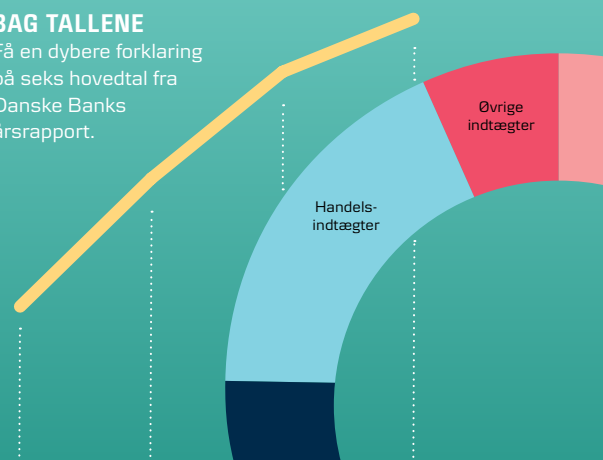

54 SPAREBØSSER GENNEM TIDERNE

Få et historisk overblik over børnenes sparebøsser fra cirka 1910 til i dag.

40 BAG TALLENE

Få en dybere forklaring på seks hovedtal fra Danske Banks årsrapport.

14

DE NYE FÆLLESSKABER

Tag med til Madsamling og koncert i et privat hjem.

68

DIGITAL SIKKERHED

Få gode råd til it-sikkerhed, når du er hjemme og på arbejde.

52

KENDTES SPAREBØSSER

Otte kendte danskere fortæller om opsparing og deres barndoms sparebøsser.

Godt sagt om fællesskab

“Når du bliver ældre, vil du opdage, at du har to hænder: en til at hjælpe dig selv med og en til at hjælpe andre med.”

AUDREY HEPBURN, SKUESPILLER

“Borgerne har ret til uden forudgående tilladelse at samle sig ubevæbnede. Offentlige forsamlinger har politiet ret til at overvåre. Forsamlinger under åben himmel kan forbydes, når der af dem kan befrygtes fare for den offentlige fred.”

§ 79, GRUNDLOVEN

“Der er to slags mennesker i denne verden. Jeg-mennesker og vi-mennesker. Jeg har altid prøvet at være et vi-menneske.”

CLINT EASTWOOD, SKUESPILLER OG INSTRUKTØR

“HVIS DU FORTÆLLER FOLK, HVOR DE SKAL GÅ HEN, MEN IKKE HVORDAN DE SKAL KOMME DERHEN, BLIVER DU FORBLØFFET OVER RESULTATET.”

GENERAL GEORGE S. PATTON

“Internettet bliver torvet i morgendagens globale landsby.”

BILL GATES, MEDSTIFTER, MICROSOFT

“Jeg hader at svinge mine holdkammerater. Jeg ved, at jeg ikke scorer på alle skud. Jeg prøver altid at træffe den rigtige beslutning, og hvis det fører til et nederlag, så føles det forfærdeligt. Det føles ikke forfærdeligt, fordi jeg skal ud og besvare spørgsmål om det. Det føles forfærdeligt i omklædningsrummet, fordi jeg kunne have gjort mere og hjulpet mine holdkammerater til sejren.”

LEBRON JAMES, BASKETBALLSPILLER

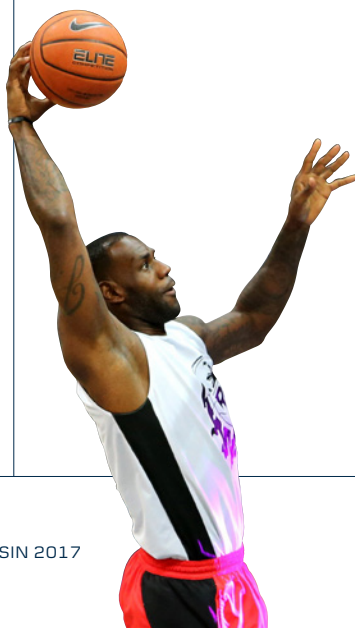
“For mig er der en afgørende forskel på de to begreber sammenhængskraft og fællesskab. Jeg kan ikke fordrage den “sammenhængskraft”, som staten forsøger at tvinge igennem. De “fællesskaber”, som opstår, når mennesker af sig selv slår sig sammen og knytter sig til hinanden, er derimod det, der skaber et stærkt samfund.”

METTE BOCK (LA), KULTURMINISTER

“Verden bliver saa tom, naar man kun tænker sig, at den bestaar af Bjerge, Floder og Byer, men at vide, at der hist og her er én, man stemmer overens med, som vi selv uden at skifte Ord kan dele Livet med, det først gør denne Jord til en beboet Have.”

JOHANN WOLFGANG VON GOETHE, DIGTER

“Man kan selvfølgelig gøre sig umage og blive bedre til det, man laver, og det skal man også, men i sidste ende er det fællesskabet med andre, der gør en lykkelig i de momenter, man nu kan opleve lykken i, og derfor kan man ikke være sin egen lykkes smed. For lykken er altid noget, man får fra andre.”

LARS MIKKELSEN, SKUESPILLER

Kort & godt

SMÅ OG STORE HISTORIER FRA VORES VERDEN

Chris Lund-Hansen, adm. direktør i Verifone Denmark (t.h.), og Mørk Wraa-Hansen, chef for MobilePay, fortæller, at de arbejder sammen om én terminal, der enkelt og nemt kan klare alle betalinger for kunderne.

MobilePay flytter ind hos terminal-gigant

MobilePay har lanceret et samarbejde med Verifone, som er den amerikanske sværvægter inden for betalingsløsninger. Samarbejdet sikrer, at betaling bliver nemmere for både kunder og butikker.

Mark Wraa-Hansen, chef for MobilePay i Danske Bank, fortæller, at butikker længe har ønsket, at der kun er én terminal ved kasserne. Det vil være nemmere at administrere for butikkerne – og lettere for kunderne at overskue, når de skal betale.

“Butikkerne har efterspurgt ét stykke hardware, som kan håndtere det hele. Uanset om det er MobilePay

eller andre former for mobilbetaling eller kort,” siger han og fortsætter:

“Vi giver de erhvervsdrivende lov til at vælge på alle hylder frem for at tvinge dem i den ene eller anden retning. Vi stiller den bedste buffet frem,

VIDSTE DU, AT ...
betaling med MobilePay i butikker eller på nettet voksede med 128 procent i 2016?

og nu kan de erhvervsdrivende vælge mellem både Verifone-terminalerne, Ingenico-terminalerne fra Bambora og vores GoAppified-terminal.”

Siden MobilePay og Verifone lancerede samarbejdet, har dagligvarekoncernen Dagrofa, der ejer kæderne Meny, Spar og Kiwi, meldt ud, at den skifter sine terminaler ud med nye terminaler fra Verifone, det samme gør Rema 1000. En række andre

kæder opgraderer samtidig deres terminaler, så de også kan håndtere MobilePay.

I løbet af 2017 tager Verifone og MobilePay et nyt stort skridt. Terminalerne bliver opgraderet, så brugerne end ikke behøver at logge på telefonen eller appen, når de betaler for indkøb for op til få hundrede kroner. Målet er, at både kunder og butikker får en problemløs, effektiv og ensartet betalingsoplevelse.

NY PODCAST OM ØKONOMI

Konceptet for podcasten 'Markedspladsen' er to økonomiske eksperter, som diskuterer de seneste store, internationale og nationale begivenheder.

"Vores ambition er at nå vores publikum i øjenhøjde, selv om de ikke er finansielle eksperter. Når de lytter til vores podcast, skal de gerne opleve, at vi bringer noget nyt til bordet, og at de er med til snakken, omend som en tavs partner," fortæller cheføkonom Las Olsen.

Du finder 'Markedspladsen' på SoundCloud og iTunes.

DE FIRE STØRSTE

Verdens fire største banker - målt på omsætning - er alle fra Kina, viser The Fortune 2016 Global 500 liste. De statsejede Industrial & Commercial Bank of China, China Construction Bank, Agricultural Bank of China og Bank of China omsætter tilsammen for mere end en halv billion dollar.

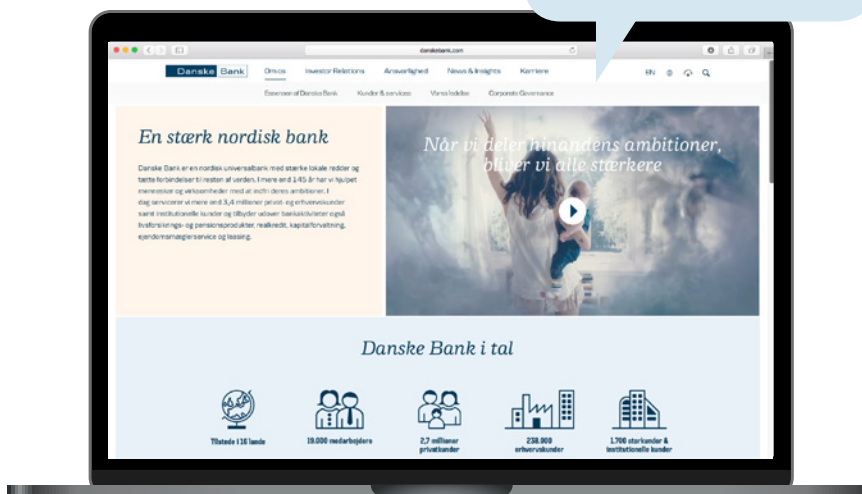

Partner i Royal Arena

Københavns nye multiarena, Royal Arena, har slået dørene op og byder allerede på et meget varieret programudbud med 60 til 80 events om året, lige fra EM i svømning til koncerter med Nick Cave. Danske Bank er Founding Partner for den nye multiarena og leverer desuden den kontantløse betalingsløsning med MobilePay, der er tilgængelig i både barer, garderobe og restauranter i arenaen.

Ny koncerthjemmeside

En kraftig modernisering af danskebank.com gør det lettere for dig at få nyheder fra bankens verden og finde alt om vores regnskaber, strategi og Corporate Responsibility samt møde vores ledelse.

TILLYKKE TIL PONDUS

Børnenes ven fylder 50 år

Et tilfældigt møde i Zoologisk Have mellem en pressefotograf på arbejde og havens majestætiske kongepingvin blev afsættet til en invasion af pingvinsparebøsser hos børn over hele Danmark, men også en massiv markedsførings succes.

Pressefotografen var Ivar Myrhøj, og da han så kongepingvinen, fik han idéen til en børnebog. Han bandt et rødt tørklæde om halsen på den ene pingvin, som han navngav Pondus, og udgav herefter bogen 'Pingvinen Pondus i Zoologisk Have'. Det blev i alt til fire bøger om Pondus, der er blevet oversat til flere sprog, og blot den første blev solgt i tusindvis af eksemplarer.

På dette tidspunkt var Danske Bank sponsor for kongepingvinen, så da banken i 1967 besluttede sig for at indføre nye sparebøsser, var det oplagt at lade den ene af kandidaterne være en pingvin. De andre sparebøsser i konkurrencen var også dyr, blandt andet en mus. Der blev nedsat to juryer til at træffe en afgørelse: en for

voksne og en for børn mellem 8 og 14 år på tværs af hele landet. De voksne valgte musen, men børnene var helt sikre på pingvinen, og dermed blev Pondus en realitet.

Pondus strøg ind på børneværelserne

Sparebøsser blev skabt af billedhuggeren Johannes Hansen. Han skabte et folkeejede. Inden for blot to uger var der uddelt 50.000 eksemplarer, og på seks måneder voksede det til 300.000. Efter et år havde en million danskere en Pondus. Så alle danskere kendte pingvinen med det røde halstørklæde.

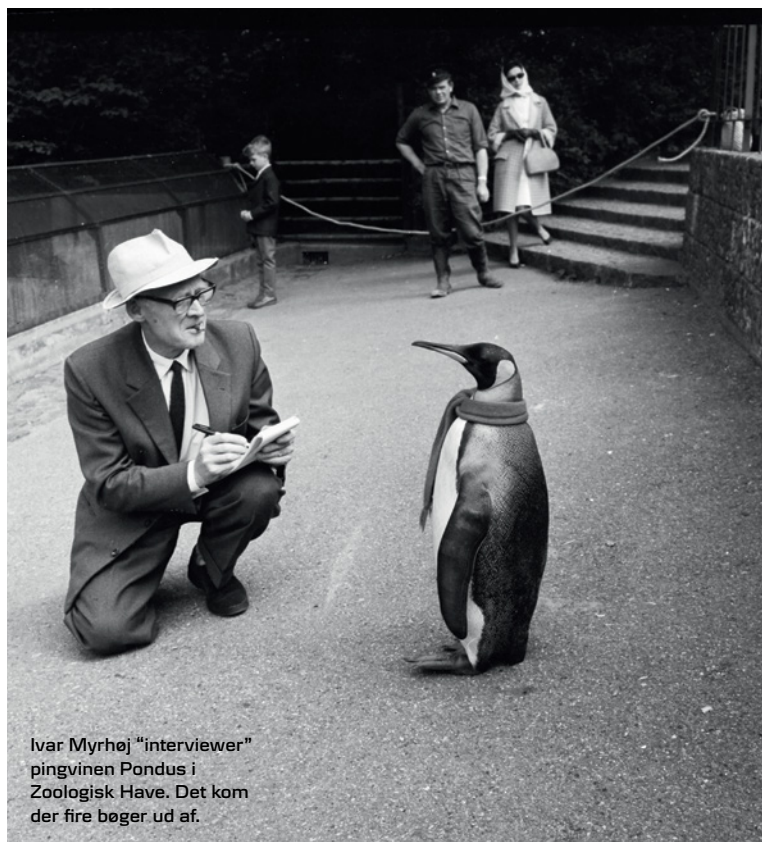
Samtidig blev Pondus sponsor for en lang række idrætsstævner landet over,

“EFTER ET ÅR HAVDE EN MILLION DANSKERE EN PONDUS. SÅ ALLE DANSKERE KENDTE PINGVINEN MED DET RØDE HALSTØRKLÆDE.”

så selv hvis ens forældre ikke var kunder i banken, blev man *pondusficeret*. Det betød også, at Danske Bank i de år fik rigtig mange nye kunder, fordi børn bad deres forældre om at blive en del af Pondusklubben og få en Pondus som sparebøsse. Efter sigende lignede de fleste bankfilialer i slutningen af 1960'erne næsten legetøjsforretninger med små pingviner overalt.

Pondus overlevede dem alle

I 2017 fylder Pondus 50 år, og han har selvfølgelig ikke været alene på sparebøsse-

Ivar Myrhøj "interviewer" pingvinen Pondus i Zoologisk Have. Det kom der fire bøger ud af.

scenen i årenes løb. Han har måttet kæmpe om rampe-lyset med blandt andet Provsbankens ugle, BG Banks Hugo og ikke mindst Handelsbankens elefant.

i tegnefilm og blade. Pondus fik store øjne og et gult næb for at se gladere og friskere ud og i højere grad minde om andre populære pingviner som Pingu og Pingo fra Rasmus Klump.

18 år efter sin ansigtsløftning er Pondus fortsat på toppen, Pondusklubben lever i bedste velgående, og man kan stadig støde på idrætsstævner rundtomkring, som Pondus lægger navn til. Så selv om der var landesorg, da den rigtige pingvin Pondus døde i Københavns Zoo i 1970, lever Pondus videre i bedste velgående.

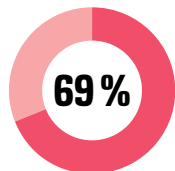

Gode udsigter

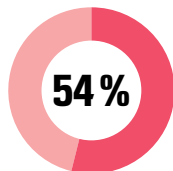
Danskerne tror på fremtiden. Det viser en undersøgelse, Danske Bank har foretaget i efteråret 2016 blandt 1.044 danskere, der enten investerer passivt gennem deres pension, med rådgivning fra eksperter eller helt selvstændigt.

DANMARKS ØKONOMI

Mener, at dansk økonomi er i god form.

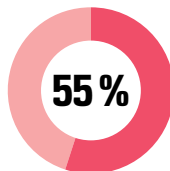

København

Resten af Sjælland

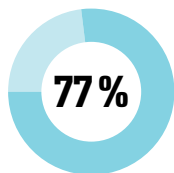
Tror, dansk økonomi er uændret, når kalenderen viser 2018.

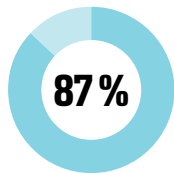
Alle adspurgte

DEN PRIVATE ØKONOMI

Mener, at deres privatøkonomi er god.

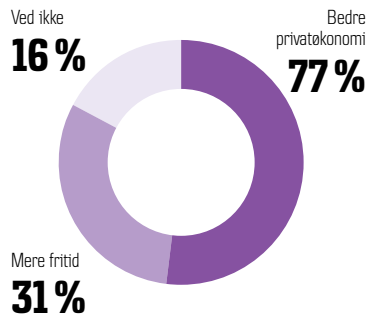

Mener, at de har god kontrol med deres privatøkonomi.

ØKONOMI ELLER FRITID

Vil helst have bedre privatøkonomi eller mere fritid.

Kilde: YouGov

VÆKSTDEBATTER OVER HELE LANDET

I januar 2017 debatterede børne- og socialminister Mai Mercado (MF, K) og Trine Bramsen (MF, S) vækst på Fyn, hvor de begge er valgt. Det var et af de første arrangementer, hvor Danske Bank-filialer over hele landet arrangerer og lægger lokaler til debatarrangementer om vækst med toneangivende politikere. Tilhørerne kommer fra lokale erhvervsvirksomheder, der på denne måde får deres lokale repræsentanter i tale. Debatte tager udgangspunkt i forskellige økonomiske nøgletal og en succesfuld lokal vækstvirksomheds historie. Politikerne forholder sig til de udfordringer, som virksomhederne møder, og præsenterer deres egne visioner for at øge væksten. Debatte fortsætter i resten af 2017.

Årets bank i Sverige

For andet år i træk er Danske Bank blevet kåret til årets bank i Sverige. Det er magasinet Private Business, der står bag hæderen, og motivationen lyder blandt andet: "Banksektoren har generelt fået luttet kritik fra kunderne. Kun én full-service-bank har formået at forbedre deres score i kundetilfredshed. Danske Bank er måske ikke den største bank i Sverige, men ifølge kunderne opfattes banken som den bedste." Danske Bank er den eneste bank i Sverige, som har formået at forbedre scoren blandt private kunder i årets kundeundersøgelse, SKI. Det imponerede juryen, der også har lagt vægt på faktorer som gennemsigtighed og enkelhed.

FÆLLES OM FRIVILLIGHED

De danske foreninger er bygget på frivillighed. Og en del af de danske foreninger tjener hvert år et solidt tilskud til klubkassen på Roskilde Festival, hvor mere end 100.000 mennesker danner et fællesskab hvert år i juni. Rekordens fra 2011, da mere end 130.000 gæster og frivillige var samlet til Arctic Monkeys, Iron Maiden, Kings of Leon, PJ Harvey og The Strokes.

SAMLET FORAN SKÆRMEN

DR og TV 2 har også gennem tiderne skabt fællesskaber, nemlig når de sender et program, der trækker stort set hele Danmark til tv-skærmen. I 1985 kunne næsten alle voksne danskere tale med om en genudsendelse af 'Matador', da et enkelt afsnit nåede 3.641.000 seere. Det var selvfølgelig i monopolets tid, men efter der er kommet flere kanaler, har andre programmer også kunnet samle danskerne. I 2004 fulgte 2.717.000 mennesker med i det 10. afsnit om Kaj Holger, Erik, Søs, Palle og tv-fabrikken Bella.

Vi elsker at forene os

Foreningsliv og frivillighed var en af de 10 danske værdier, der i 2016 kom med i Danmarkskanonen, som består af de værdier, vi er formet af, og de værdier, vi skal have med i fremtiden. Og med millioner af deltagere er foreningsliv et af de største fællesskaber i Danmark.

Danmark kan tre mennesker ikke mødes til en kop kaffe uden at danne en forening. Sådan lyder en gammel fordom, men med mere end 83.000 lokale og regionale foreninger i Danmark er der tilsyneladende noget om snakken. Mere end halvdelen af lokale og regionale foreninger er inden for kultur, idræt og fritidsområdet.

SAMMEN ER VI STÆRKE

Den næststørste gruppe af foreninger er de arbejdsmarkedsrelaterede foreninger. De udgør 10 procent af foreningerne. Det er handelsstandsforeninger, landboforeninger, håndværkerforeninger, fagforbund og arbejdsgiverorganisationer. Eksempelvis havde paraplyorganisationen LO i 2015 lige over én million medlemmer fordelt på 18 forskellige fagforbund.

FRIVILLIGE KRÆFTER

Knap halvdelen af danskerne bruger en del af deres fritid på frivilligt arbejde. Den seneste opgørelse fra Center for Frivilligt Socialt Arbejde viser, at 42 procent af danskerne er engageret i ulønnede aktiviteter.

DE STØRSTE FORBUND

3,8 millioner danskere er med i et fællesskab i en forening under et af de tre store sportsforbund, der dækker alt lige fra den lokale dartklub til superliga-klubberne. Mens de fem danske spejderkorps samler cirka 70.000 mennesker over hele landet.

Frivillig flygtningehjælp på Københavns Hovedbanegård.

Pondus giver tilbage

Seks kunstnere har skabt deres egen Pondus. Senere skal de seks Pondus'er på auktion, og pengene herfra går til velgørenhed for børn.

50 år har små børnehænder skubbet mønter og pengesedler ind i ryggen på deres Pondus-sparebøsse. Med flere end seks millioner udleverede sparebøsser har milliarder af kroner passeret gennem kongepingvinen med det karakteristiske røde halstørklæde.

Pondus har gennem årene forsøgt efter bedste evne at give noget igen til børnene gennem idrættsturneringer, tegneserier, Pondus-klubben og ikke mindst ved at lære om opsparing. Derfor er det naturligt, at Pondus fejrer sin runde fødselsdag med fortsat at hjælpe børn.

"Det har været vores ambition

"Pondus har gennem årene gjort en masse børn glade, men han har også gjort dem klogere på penge og værdien af opsparingen. Det betyder utrolig meget, når børnene bliver voksne – både for dem og for samfundet."

at gøre fejringen af Pondus lidt anderledes og overraskende. I Danske Bank er vi stolte af vores arv. Vi har drevet bank i 145 år, men i alle årene har det været et grundvilkår, at vi hele tiden skulle udvikle os og finde nye veje," siger Jeanette Fangel Løgstrup, direktør for kommunikation og marketing

i Danske Bank.

Til at finde nye veje med fejringen af Pondus har Danske Bank derfor allieret sig med seks vidt forskellige danske kunstnere.

"De seks kunstnere har fået fuldstændig frie hænder,

og det har givet anderledes og overraskende udtryk, men også spændende, provokerende og fuldstændig fantastiske resultater. Dem kan du se her i bladet," fortæller Jeanette.

Senere i 2017 vil de seks Pondus'er blive solgt på auktion, og alt, hvad auktionen indbringer, vil gå til velgørhedsorganisationer, der hjælper børn, heriblandt Børnefonden og Unicef. Jeanette tør ikke gætte på, hvor meget banken ender med at kunne give videre, men hun vil da gerne opfordre alle – både organisationer, private og virksomheder – til at overveje, om ikke det er noget for dem at hjælpe børn i nød og i processen få en helt unik Pondus-sparebøsse. ●

Du kommer til at kunne læse mere om Pondus og auktionen på [facebook.com/danskebankdanmark](https://www.facebook.com/danskebankdanmark)

Pondus, fødselar.

Jeanette Fangel Løgstrup, koncernmarketing- og kommunikationsdirektør.

Helle Bovbjerg

Ruth Crone Foster

Gitte Skovmand & Eva Holm

Kristian Hornsleth

Frederik Næblerød

Jakob Tolstrup

KUNSTNERE MED PONDUS

KRISTIAN HORNSLETH

Kristian Hornsleth er kendt for sit provokerende penselstrøg, der har sat sit præg på alt lige fra lærred til dyre biler og natklubber.

PONDUS
50

“Jeg havde selv en Pondus som barn. Jeg var dødskræmt af den – jeg havde hørt, at pingviner var meget aggressive dyr. På den anden side udstrålede sparebøssen en stoisk ro, som virkede stærkt tillidsvækkende, så det gav mening at putte penge i den. Min Pondus’ udtryk stammer fra noget, jeg har arbejdet med i hele mit virke – en form for afkodning af min egen streg. Jeg kalder det abstrakte selvpotretter. Jeg har ikke søgt at male i den stil, men blot prøvet at male det, der er i mig, og gjort mig umage for at raffinere det over årene. Så min Pondus, det er mig, der føler verden. Det er mig, der udtrykker verden. Det er mit forskningsresultat.”

Fra skærm til virkelighed

Internettet har fundamentalt ændret den måde, vi danner fællesskaber på. Tidligere forblev mange fællesskaber i cyberspace, men i stigende grad er internettet blot et udgangspunkt for, at vi mødes ude i virkeligheden.

Hvorfor har nogle fremmede mennesker siddende i deres sofaer for at høre musik? Hvordan kan det være, at nogle låner deres bil ud til en vildfremmed? Kan mennesker, der ikke kender hinanden, begrænse madspild?

Internettet har fået os til at vise tillid og åbenhed til fremmede mennesker på en måde, som kunne virke utænkelig for få år siden. Deleøkonomien med bolig- og bil-sites som Airbnb og GoMore er naturligvis en del af forklaringen på, at nogle pludselig lader tre ukendte franskmænd flytte ind i deres lejlighed eller låner deres bil til Frank fra Ikast hele weekenden.

Men en del nye fællesskaber har deres udspring i delte interesser – eller i en blanding af interesser og økonomi. Og netop fordi det er folks interesser – ofte passion – vokser fællesskaberne ofte ud af den digitale verden og ind i den virkelige.

Madsamling i kartoffelpakkeriet

Et eksempel på et fællesskab, der er vokset ud af den digitale verden, er Madsamling. Lidt uden for Vordingborg er Susanne Hagelin og hendes mand det sociale midtpunkt, og hver fredag er deres gård knudepunktet for Madsamling.

Idéen til Madsamling er fransk, og på fem år har den spredt sig til mere end 850 madsamlinger i Frankrig, England, Tyskland og andre europæiske lande. Madsamling sørger for et netværk af forbrugere, gode madvarer fra lokale producenter, en velfungerende netbutik, hvor alt er købt og betalt, og så et lokalt

opsamlingssted en gang om ugen. Og det er her, Susanne Hagelin og hendes mand træder ind

De stillede det tidligere kartoffelpakkeri og værksted på gården til rådighed for de 30 boder ved den første opsamlingsdag for Madsamling i Danmark. Og hun var godt tilfreds:

“Det har jo også udvidet vores netværk at være med her. Der har meldt sig mere end 500 lokale på nettet, og de 100 af dem har købt varer og henter dem,” fortæller hun.

“Jeg har tænkt på, at sidste år eksperimenterede jeg for sjov med artiskokker i min have. Hvis jeg nu får en lille produktion igen i år, så kunne jeg et par uger også have artiskok på min vareliste hos Madsamling. Der vil ikke være et pres om antal eller sæson. Jeg kan sælge så meget, jeg har, og så trække det af listen igen. Det er meget positivt,” siger midtpunktet for den lokale madsamling. →

Vi er en del af et globalt netværk båret af lysten til at være med. Ud over at vi støtter små producenter og bakker op om lokalhistorien, er vi med til at reducere madspild.

30 madboder er opstillet i Susanne Hagelin og hendes mands tidligere kartoffelpakkeri.

3 NYE FÆLLESSKABER, DU OGSÅ SKAL KENDE

toogoodtogo.dk

Site og tilhørende app, der hjælper dig med at bekæmpe madspild.

wybra.com

Tag del i andres aktiviteter, og lad andre deltage i dine. Hele sitet handler om at finde sammen online og mødes i den virkelige verden.

couchsurfing.com

Drop hotelsengen, og bo på en sofa hos lokale, når du rejser ud i verden – eller lån din egen sofa ud.

→ Initiativtageren til at få Madsamling til Danmark hedder Søren Kielgast.

“Vi er en del af et globalt netværk båret af lysten til at være med. Ud over at vi støtter små producenter og bakker op om lokalhistorien, er vi med til at reducere madspild. Der er ikke nogen af de producenter i dag, som går hjem med overskydende mad. De har det med, som der er betalt for på forhånd, og så lidt nyt og hyggeligt at smage på,” fortæller Søren Kielgast.

Mirabellesiruppen er udsolgt

Nogle af dem, som hygger om fællesskabet, er Syltesøstrene fra Væggerløse, som normalt leverer delikatesser til deres lokale brugs.

“Vi er helt små entreprenører, og vi producerer, når vi er sammen, i stedet for at drikke kaffe. Vi har fået seks bestillinger her til den første dag. Det er jo ikke meget, men vi er lige begyndt. Jeg kan endda sige, at vi allerede har udsolgt vores mirabellesirup. Så kan folk

Lokale råvarer bliver flittigt langet over disken til Madsamling.

prøve vores salte med krydderurter og myntesukkeret i dag, og måske køber de det næste gang,” siger Charlotte Bagge, en af syltesøstrene.

De lokale initiativtagere til Madsamling i Vordingborg var de tidligere restauratører i byen Birgitte og Jesper Brinkløv. De trak i trådene og fik kontakt med de første 32 producenter.

“Vi ved, at det er der, det lokale engagement, et fællesskab, en sammenhængskraft og en fælles historie, som er godt både for producenter og kunder,” siger Birgitte Brinkløv.

Koncert i dagligstuen

Et par dage efter at de lokale lækkerier duftede lifligt i Vordingborg, klinger toner ud over Østerbro i København fra en koncert i Low-Fi. Det er en digital platform, der bringer mennesker sammen til koncerter i private hjem og andre mindre lokaler. Bag Low-Fi Concerts står Anne Dvinge, iværksætter og med en ph.d.-grad i amerikanske studier fra Køben-

Vi ved, at det er der, det lokale engagement, et fællesskab, en sammenhængskraft og en fælles historie, som er godt både for producenter og kunder.

havns Universitet.

“Jeg har studeret rigtig meget, hvad rum og musik gør ved hinanden, og det bruger jeg nu i praksis. Helt tilbage i 2013 var jeg til stuekoncert i et smukt hus i Taarbæk, hvor det bare fungerede rigtig godt. Folk hilste på hinanden. Der var lydhørhed, afslappet respekt og god akustik. Koncerterne har mindre filter og en mere ærlig musik,” siger Anne Dvinge.

Low-Fi er en digital platform, der bringer mennesker sammen til koncerter i private hjem.

Det tilfører helt sikkert noget ekstra at spille i så intime rammer. Det er en mulighed for at komme lidt væk fra musikbranchens travle dagligdag og bare slappe af i selskab med sit publikum.

Anne Dvinge har fået godt 115 bands med på Low-Fi-konceptet. Musikere inden for næsten alle genrer, som gerne vil ud at spille og selv foreslår pris, og hvor langt de ønsker at spille fra hjemmet. For eksempel koster det i Low-Fi-konceptet 300 dollars at få bandet Bly ud at fylde lokalet med sange som 'En verden i farver' eller 'Krøllede lagner'.

Thomas Højrup og Rikke Tranberg og resten af orkesteret i Bly har spillet flere gange ved Low-Fi-koncerter.

"Første gang var det i en dagligstue," fortæller Rikke Tranberg, der optræder med sine og Thomas Højrupes egne sange og melodier.

"Det tilfører helt sikkert noget ekstra at spille i så intime rammer. Det er en mulighed for at komme lidt væk fra musikbranchens travle dagligdag og bare slappe af i selskab med sit publikum," siger hun.

Historien gentager sig

Hjemmekoncerter på Østerbro og et

fransk madsamlingskoncept i Vordingborg er blot nogle af de mange muligheder for at blive en del af et fællesskab. Og dermed gentager historien sig. Da telefonen kom frem, troede mange, at nu ville ingen længere ses, for man kunne jo bare tale sammen over apparatet. Men det viste sig hurtigt, at det, telefonen mest af alt blev brugt til, var ... at aftale fysiske møder. ●

Fremtiden bygger de sammen

Fællesskaber vokser ofte ud af relationer, en fælles passion, værdier eller mål. Men ved Frederikssund på Sjælland bygger man målrettet et fællesskab op fra bunden. Tag med familien Holm til Vinge, Danmarks største byudviklingsprojekt og en på alle måder ny og anderledes by.

Hvis man passerer byskiltet til Vinge, kræver det en god fantasi at forestille sig, at der om få år vil befinde sig en højteknologisk by netop her. Bevæger man sig lidt længere ind i byen, der endnu ikke er en by, bliver det noget tydeligere. Støjen fra mågerne er afløst af lyden fra håndværkere, der arbejder på Vingens første huse. De ligger i Deltakvarteret. Her skal David Overton Chabre Holm bo sammen med sin kone og deres tre børn i alderen 5 til 11 år. De er nogle af pionererne i Vinge. Der gik mindre end en måned, fra familien hørte om byen, til de havde købt en grund. På det tidspunkt var de blandt de første 11 parcelhusgrundejere i kvarteret. I dag er de 23.

“Det havde været praktisk, funktionelt og nemt for os at blive boende i Smørum, men vi søgte noget andet, noget *out of the ordinary*, hvor vi kunne forestille os at bo i de næste 30 år. Det kan vi her. Vi

blev hurtigt forelskede i idéen om Vinge og i muligheden for at skabe noget helt fra bunden – både vores eget hus og et større fællesskab,” siger David Holm.

Vinge er Danmarks største byudviklingsprojekt. Når byen er færdigudviklet i 2035, vil de bare marker have forvandlet sig til en by med 20.000 mennesker og omkring 4.000 arbejdspladser. I 2017 flyttede de første indbyggere ind, deriblandt familien Holm.

Kommunen bliver næsten 50 procent større

Med de mange kommende tilflyttere til Vinge vokser Frederikssund Kommune med næsten 50 procent og går fra at være den 48. mest befolkede kommune til at komme op i top-20. De fysiske rammer til tilflytterne er blevet tegnet af Niels Edeltoft, der er arkitekt i Henning Larsen Architects. Han har været projekteringsleder, først på udviklingen af prin-

Når Vinge er færdigudviklet i 2035, vil den rumme 20.000 mennesker og omkring 4.000 arbejdspladser.

Familien Holm er pionerer i Vinge. Der gik mindre end en uge fra de hørte om projektet, til de købte en grund.

cipperne bag byens udformning for otte år siden og efterfølgende på udviklingen af selve byens centrum de sidste par år.

“Vinge er en langstrakt by, der ligner en fuglevinge. Det er en blanding af åbne områder, fredede naturområder og skrænter, man ikke må bygge på, så vores forslag var at samle alle sociale aktiviteter i et langstrakt, grønt område, som vi kaldte Det Grønne Hjerte,” forklarer Niels Edeltoft og fortsætter:

“Det traditionelle billede i byer er, at idrætshallen, børnehaven og andre institutioner ligger spredt. Vores pointe var at binde dem sammen, så alle de her steder, hvor folk mødes, såsom svømmehal, børnehave og plejehjem, er bundet sammen. Det får byen til at hænge sammen og lægger op til, at folk mødes, om det er under løbeture, til sankthans-

bål, fodboldkampe eller koncerter, eller hvad der nu sker i en by i løbet af året. Hele hovedidéen er at skabe en fællesskabsstyrkende by, og her er Det Grønne Hjerterne kernen.”

Som en del af arbejdet med at skabe en såkaldt “perfekt by” har Henning Larsen Architects og samarbejdspartnerne i arkitekturfirmaet Tredje Natur og ingeniørfirmaet MOE, studeret vind- og solforhold for at gøre udemiljøet så godt som muligt. En af løsningerne er skæve gader, der både tager pusten af vinden og sikrer, at det er muligt at finde sol hele dagen.

Familien Holm boede i en skurvogn

David Holm og hans familie har fra første parket set byen langsomt forme sig.

“Vi blev hurtigt forelskede i idéen om Vinge og i muligheden for at skabe noget helt fra bunden – både vores eget hus og et større fællesskab.”

Mens deres drømmehus blev bygget helt færdigt, boede de i en skurvogn lige ved siden af. 1. december 2016 flyttede de fra deres rækkehus i Smørum ved Ballerup til den bare mark, der en dag bliver til Vinge. Og de var allerede på god fod med naboerne, inden nogen af dem var flyttet ind.

De havde mødtes en gang om måneden for at dele ud af erfaringer og viden i deres respektive boligprojekter med diverse smartløsninger og for at bygge et fællesskab op fra begyndelsen. De

havde også været på hotelophold og byggesesse med hinanden og talt om drømme og idéer på kryds og tværs.

“Vi kender hinanden nu og er begyndt at forme et fællesskab. Det afdramatiserer det hele lidt. Vi tog jo alle en risiko ved at byde på en grund på en bar mark med en masse jord omkring os i meget lang tid. Men vi købte, fordi vi troede på, at det ville blive et godt sted at bo, og nu kan vi se konturerne og vejene med gadelamper, så det begynder at ligne fundamentet for en rigtig by.” ●

Gå på opdagelse i Vinge

Se, hvordan højteknologi og bæredygtighed er tænkt ind i byen fra start.

1. Centrum også kendt som Det Grønne Hjerter. Her bliver de første butikker, kontorer og lejlighedsbyggerier opført. Det vil alt sammen bidrage til en levende bymidte med fælles grønne byrum mellem husene.

2. Stationen bliver bygget færdig i løbet af 2017, men har allerede vundet den internationale arkitekturpris 'Urban Design of the Year' i LEAF Award i 2015. Den er en del af linje C og H på S-togsnettet.

3. Skraldespand Vinge bliver fyldt med højteknologiske SmartCity-løsninger. Cisco Systems udvikler et datanetværk, der skal skabe smarte løsninger på alt fra intelligente skraldespande, der selv siger til, når de skal tømmes, til højteknologiske fjernkontorer.

4. Energiforsyningen til Vinge bliver 100 procent CO₂-neutral. Det sørger et samspil mellem solceller, solfangere, varmepumper og varmeakkumulatører for.

5. Infrastruktur Det tager 40 minutter med S-tog at pendle til København, men det er også muligt at tage bilen ad motorvej hele vejen. Eller man kan cykle ad den nye supercykelsti hele vejen ind til byen.

6. Deltakvarteret ligger op ad fredede naturområder. Kvarterets 36 rækkehuse og 23 parcelhuse er ved at blive bygget nu. Vejene hedder eksempelvis Mekongvej og Okavangovej med reference til nogle af de store floddeltaer i verden.

informationer om arrangementer i Vinge.

10. Gamle naboer

Omkring Vinge ligger de gamle landsbyer Snostrup og Store Rørbæk, og det skal de blive ved med. De skal ikke opluges af Vinge, men bevare hver sin identitet.

11. Almene boliger

I begyndelsen af 2019 står 110 almene boliger i topklasse klar til indflytning i Vinge Centrum. Det kommer til at koste lige over 7.000 kroner om måneden at leje en treværelses lejlighed på 80 kvadratmeter. 20 procent af lejlighederne har to værelser, 40 procent har tre, og 40 procent har fire, og kvadratmeterne vil variere fra 70 til 110.

9. Den interaktive frø

I centrum vil man kunne finde 'Den Bevingede Frø'. Statuen er et resultat af et samarbejde mellem Frederikssund Kommune og Københavns Erhvervsakademi, hvor studerende skulle være med til at designe "fremtidens by". Frøen skal fungere som en slags samlingspunkt for borgere i Vinge. Fliserne omkring frøen genererer strøm, så man kan få opladet sin telefon, samtidig med at man kan benytte interaktive skærme til at spille eller hente

7. Regnvand

bliver en aktiv og rekreativ del af bybilledet, hvor vandet på sin vej mod de omkringliggende vandsystemer tilbageholdes i bassiner og render for at skabe kvalitet i byrum og landskab.

8. Erhvervsområde Nord

ligger op ad Det Grønne Hjerter, så det kan give dem, der arbejder der, rum til pauser, fordybelse, inspiration, videndeling og netværk.

Illustration: Henning Larsen Architects og Tredje Natur

Det
eksklusive
fællesskab

Her kommer kun de udvalgte: De 250 klogeste forskerhoveder i landet. De er medlemmer af *VIDENSKABERNES SELSKAB*, som den gamle brygger Jacobsen var så betaget af, at han testamenterede sin virksomhed til selskabet og byggede et fornemt palæ til det midt i København. Kom med indenfor, og hør, hvordan forskere fra vidt forskellige områder hjælper hinanden til at blive bedre.

Siden 1899 har Videnskaberne Klub holdt til i de statelige lokaler i hjertet af København.

Lige over for Glyptoteket midt i København ligger Danmarks vel nok mest eksklusive klubhus. Det tilhører Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab, i daglig tale blot Videnskabernes Selskab, og her mødes landets dygtigste forskere. 250 medlemmer er der plads til – ikke flere. Hver anden torsdag samles de i den smukke, nyklassicistiske bygning. Sådan har det været siden 1742, hvor selskabet blev stiftet. Dog fik de først i 1899 de statelige klublokaler, hvor der er højt til loftet, Krøyer-malerier på væggene, tunge møbler og forstandige bøger i reolerne. Mødesalen er indrettet sådan, at medlemmerne sidder i to hold med front mod

Det smukke palæ ligger lige over for Glyptoteket i København.

skabernes Selskab. Endnu vigtigere end pengene er nok, at selskabet udgør et uvurderligt netværk for nogle af landets dygtigste forskere.

“I forretningsverdenen betyder netværk meget. Men det gør det sandelig også for forskere, selv om det er på en lidt anden måde. Det er nærmest ikonet for Videnskabernes Selskab, at vi udveksler idéer på tværs af faggrænserne. Det er et helt enormt godt sted for den slags. Forskere er kede af ikke at være medlemmer, fordi det er et sted, hvor der foregår interessante diskussioner,” siger Mogens Høgh Jensen, professor dr.scient. i fysik og præsident for selskabet.

“Et godt eksempel på, hvad det betyder for medlemmerne, er Det Unge Akademi, som vi oprettede for fem år siden, og som er blevet en kæmpe succes. Her indvælger vi forskere under 40 år, og flere af medlemmerne har bagefter sagt, at det reddede deres forskningskarriere,” fortsætter han.

Rubina Raja, der er professor i klassisk arkæologi ved Aarhus Universitet, var et af de første medlemmer af Det Unge Akademi, og hun er siden også blevet medlem af det egentlige Videnskabernes Selskab.

“Det Unge Akademi har gjort en enormt stor forskel for mig som forsker i Danmark,” fortæller hun: “Det er det første virkelig interdisciplinære forum for forskere, der er oprettet på højt plan i Danmark. Det er netop det interdisciplinære fællesskab, der skaber grobund for helt nye idéer. I dag sidder jeg som leder

af det største humanistiske grundforskningscenter i Danmark, og jeg tror ikke, det var endt på den måde uden Det Unge Akademi og Videnskabernes Selskab. Det er her, jeg har fået rigtig meget sparring, viden og gode idéer fuldstændig uden for mit fagfelt.”

“Jeg er også selv begyndt at tænke mere interdisciplinært. Jeg har fået åbnet øjnene for nogle andre tilgange til nogle spørgsmål, som jeg umiddelbart vil opfatte som ekstremt humanistiske – hvordan byer udvikler sig, for eksempel.

I forretningsverdenen betyder netværk meget. Men det gør det sandelig også for forskere, selv om det er på en lidt anden måde.

hinanden – på den ene side humanister, på den anden side naturvidenskabsfolk. I midten er der så en pult til de, som skal holde foredrag. Eller, som man kalder det i selskabet, give meddelelser.

Ej blot til pynt, men til stor nytte

Man skal ikke lade sig narre af stilen: Videnskabernes Selskab er ikke blot et fællesskab omkring nogle traditioner. Det har i høj grad betydning for nutidens samfund uden for de tunge døre. Dets medlemmer bestyrer flere hundrede millioner kroner – først og fremmest gennem Carlsbergfondet – der uddeles hvert år til danske forskningsprojekter. Så man kan roligt sige, at dansk forskning ikke ville være på samme niveau uden Viden-

Alle forskere er nok drevet af en kæmpe nysgerrighed. Det er virkelig spændende at høre om andres forskning, og så er det ligegyldigt, om det er engelsk, lægevidenskab eller noget tredje.

Her har fysikere og matematikere idéer til, hvordan man helt konkret kan strukturere data,” uddyber Rubina Raja.

Kun de dygtigste forskere lukkes ind

Lene Broeng Oddershede er et andet af de yngre medlemmer, og som professor i eksperimentel biofysik på Niels Bohr Institutet, hvor hun forsker i grænsefladen mellem fysik, biologi og medicin, hører hun til den naturvidenskabelige del af selskabet. Hun kom med i 2014, efter at hun tre år forinden havde fået

selskabets årlige hædersbevisning, sølvmedaljen.

“Det er en rigtig god ting, at man kan skrive på sit CV, at man har fået sølvmedaljen. Også fordi vi i Danmark ikke har så mange priser. Så når man endelig får en pris, er den dyrebar og skiller sig ud,” siger Lene Broeng Oddershede, som senere også har fået eliteforskerprisen. Hun har stort udbytte af de jævnlige møder i selskabet.

“Alle forskere er nok drevet af en kæmpe nysgerrighed. Det er virkelig spændende at høre om andres forskning, og så er det ligegyldigt, om det er engelsk, lægevidenskab eller noget tredje. Jeg har meget stort udbytte af at høre de andres fremlæggelser. Det er på et meget højt niveau, og det har åbnet mine øjne for, hvilke typer forskning der bliver bedrevet på humaniora,” siger Lene Broeng Oddershede, der er en af de 250, der er sluppet gennem nåleøjet ind i palæet på H.C. Andersens Boulevard.

Videnskabernes Selskab holder fast i det traditionelle medlemstal på 250. Det indebærer, at man kun optager otte nye medlemmer om året, selv om langt flere gerne ville ind. Der er til dels en praktisk forklaring på det, forklarer Mogens Høgh Jensen: Der er ikke plads til flere i lokalerne. Men det er også med til at sikre, at kriterierne ikke “vander ud”. Man skal være en særdeles dygtig forsker for at blive lukket ind i varmen. ●

FAKTA OM DET KONGELIGE DANSKE VIDENSKABERNES SELSKAB

- Stiftet i 1742 af Christian VI.
- Selskabet har gennem alle årene bestået af cirka 250 medlemmer, der er indvalgt for livstid. I 2011 oprettede man dog ved siden af Det Unge Akademi, hvor målet er, at der skal være 40 medlemmer.
- Selskabet ledes af et præsidium med syv medlemmer. Aktuelt er Mogens Høgh Jensen præsident. Formændene for de to “klasser” af medlemmer – humanister og naturvidenskabelige – er vicepræsidenter. Det er p.t. henholdsvis Lene Koch og Hans Thybo.
- En lang række fonde, der giver uddelinger til forskningsformål, har overdraget det til Videnskabernes Selskab at udvælge prismodtagere. Selskabet uddeler på egen hånd sin sølvmedalje, og i 2015 indstiftede man desuden en pris i protektoren HM Dronning Margrethe II's navn.
- Gennem foredrag søger selskabet at fremme kundskaberne i den brede danske befolkning. Emnerne spænder fra det stærkt specialiserede til det alment humanistiske.
- Selskabet har siden 1876 været tæt forbundet til Carlsbergfondet, som brygger J.C. Jacobsen gjorde til hovedaktionær i Carlsberg. Selskabet vælger de fem bestyrelsesmedlemmer i fonden af sin midte, og fonden stiller ligeledes tre etager i huset på H.C. Andersens Boulevard 35 til rådighed for selskabet.

Hver anden torsdag mødes 250 af landets klogeste hoveder.

FLOKDYR

NÅR SAMMENHOLD

For en enkel bavian er mødet med en sulten leopard lig med en smertefuld død. En flok af bavianer kan derimod jage en leopard på flugt uden problemer. Det er ikke for sjov, at mange dyr lever i flok. Det er et spørgsmål om liv eller død.

REDDER LIV

BAVIANMOR LÆRER FRA SIG

Bavianflokkene består af op mod 25 aber, der styres af en dominerende han. Mens det er hans vigtigste opgave at parre sig og sikre flokkens overlevelse, er det hunnernes opgave at lære de nye aber, hvordan man overlever i naturen. Ligesom mennesker fødes bavianer uden en lang række færdigheder. Hunaberne skal altså lære ungerne, hvor man finder føde, hvordan man kan bruge en pind til at grave efter termitter og en sten til at knække en nød.

“**D**

et er med bavianer, som det er med alle andre flokdyr: De søger sammen for at opnå fordele,” forklarer Bengt Holst, der er videnskabelig direktør i København Zoo. Han påpeger, at bare fordi dyr optræder i flok, er de ikke nødvendigvis flokdyr. Nogle dyr samles tilfældigvis om det samme sted, fordi det indeholder en eftertragtet ressource. Fluer samles for eksempel i hobetal på en mødding – ikke fordi de er flokdyr, men fordi de vil have noget at æde. De ægte flokdyr er dem, der af egen drift holder sammen. Det kan de gøre af flere forskellige årsager:

“En af de vigtigste årsager er, at dyrene i fællesskab kan beskytte sig mod fjender. 300 øjne ser bedre end to. Det er derfor halvandet hundrede gnuer vandrer rundt på savannen i én stor flok. Herfra kan de observere savannens dovne løver og holde dem på sikker afstand. Kommer løverne alligevel for tæt på, kan gnuerne gemme sig i den store flok og håbe på, at det ikke er deres tur til at ende i løvens gab.”

Men det er blot én af flere fordele, der kan være ved at leve i flok, fortæller

“

Med tiden har vi lært at klare os uden hjælp fra andre. Men i pressede situationer fornægter biologien sig ikke.

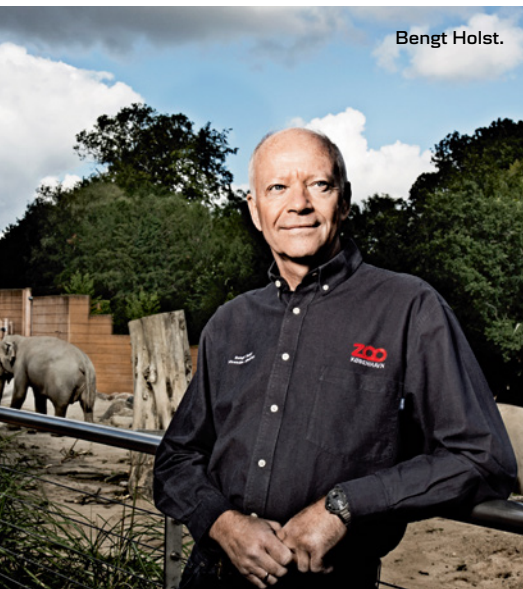
BENGT HOLST, VIDENSKABELIG DIREKTØR

Bengt Holst: “De små løvetamarinaber holder sig i flokke bestående af to eller tre generationer. På den måde er der altid en erfaren hun, der kan lære de yngre aber, hvordan man passer på de mindste.”

Der er også dyr, for hvem flokken kun er vigtig på særlige tidspunkter, for eksempel i parringsøjemed. “Det ser man hos hjortene. Her optræder de brunstige hanner en gang om året i flok og spiller op til hinanden. Imens vimser hunnerne rundt og betragter de store dyr og vælger lige akkurat den han, hun bedst kan lide,” fortæller Bengt Holst, mens han med sine hænder demonstrerer, hvordan hjortene gnider deres gevir mod hinanden.

Hos rovdyrene står det anderledes til. Her er det nærmest kun løver og ulve, der lever i flok. De fleste rovdyr skal nemlig være musestille, når de langsomt sniger sig ind på byttet. Derfor går det ikke at bevæge sig rundt i store, støjende flokke. Når isbjørnen skal ud at jage, bruger den sin lugtesans til at finde frem til sælernes små ishuler. Men de kvikke sæler ved, at faren lur, så ved selv den mindste lyd er de klar til at dykke ned i det kolde vand, hvor de hurtigt kan stikke af fra isbjørnen.

Oprindeligt er mennesket også et flokdyr. Med tiden har vi dog lært at klare os uden hjælp fra andre. Men i pressede situationer fornægter biologien sig ikke. Under udefrakommende trusler som for eksempel terror, da står vi sammen. Så er vi flokdyr. ●

Bengt Holst.

MYRER FØDES IND I FLOKKEN

I et myresamfund fødes hver enkelt myre direkte ind i en særlig rolle. De ser forskellige ud og har forskellige evner, men alle er de lige vigtige for kolonien. I midten af boet sidder den store dronning, hvis eneste job er at lægge æg. Myredronningen er omgivet af en række hanmyrer, der befrugter æggene og sammen med dronningen sørger for koloniens overlevelse. Rundt i hele boet kravler de små og stærke arbejdermyrer. De bygger og holder boet i stand. Til at forsvare sig mod fjender har kolonien de store soldatermyrer, der er født med kraftige, faretruende kæber, der let kan holde småkravl ude af boet.

NÅR ROVDYR ARBEJDER SAMMEN

Ulven er et af de få rovdyr, der jager i flok. Inden jagten hylter ulvene for at sikre sig, at der ikke er andre ulveflokke i området. Er der en konkurrerende flok i nærheden, sender hver ulv et advarselshyl tilbage. På den måde kan de bruge deres skarpe hørelse til at vurdere, om hylet kommer fra en flok, der er så stor, at det er klogest at indstille jagten for ikke at ende i et blodigt sammenstød. Sådan undgår begge flokke, at der er dyr, der bliver såret eller måske endda dør.

EN BORG AF HORN HOLDER ROVDYR VÆK

De 300 kilo tunge moskusokser lever i flokke på op til 20 dyr. Modsat mange andre dyr forsøger moskusokser ikke at stikke af, hvis de bliver truet af rovdyr. I stedet barrikaderer de sig over for fjenderne. Moskusokserne danner en såkaldt hornborg, hvor de står side om side i en stor kreds. I midten af hornborgen kan de sårbare unger stå i sikkerhed, mens de voksne moskusokser bruger deres faretruende horn, til at skræmme de uindbudte gæster væk.

Men hornborgen er ikke et effektivt forsvarsværk mod alle slags fjender. Da de første opdagelsesrejsende ankom til det nordlige Canada, havde moskusokserne ikke en chance. Når menneskene nærmede sig, stillede moskusokserne sig tæt sammen i hornborgen og rokkede sig ikke ud af flækken. Her kunne de opdagelsesrejsende så skyde moskusokserne en efter en. Hver gang en okse blev skudt, rykkede de andre bare tættere sammen. Sådan har moskusokserne jo gennem flere tusinde år lært, at de bedst forsvare sig. Man kan derfor finde beretninger om tidlige opdagelsesrejsende, der har skudt hele flokke af forsvarsløse moskusokser.

PINGVINER HOLDER HINANDEN VARME

Kongepingvinerne yngler i flokke på flere tusinde dyr. Når hunnerne har lagt deres æg på bredden, står de skulder ved skulder og ruger på æggene. Pingvinerne yngler om vinteren og må stå tæt sammen for at beskytte sig mod den bidende kulde.

De hunner, der er højest i hierarkiet, får de bedste pladser i midten af kredsene, mens pingvinerne nederst i hierarkiet må stå yderst med overhængende fare for at fryse ihjel.

PONDUS
50

KUNSTNERE MED PONDUS

HELLE BOVBJERG

Helle Bovbjerg har udstillet sin keramikkunst både nationalt og internationalt og er kendt for sine abstrakte skulpturer inspireret af havnemiljøer og brugskunst, der kan købes bl.a. på Louisiana.

“Jeg har valgt at modellere Pondus op fra grunden, så han ligner Pondus, men alligevel er helt original. Johannes Hansen skulle i 1967 lave en Pondus, der kunne masseproduceres, mens jeg har haft friheden til at give den en helt personlig og unik karakter. Jeg synes, han har en vis majestætisk ro over sig. Han står ved en pullert, som er et forankringssted, og Pondus er solidt forankret i Danmark med 50 år på bagen. Han har også fået en spand med sild. Det husker jeg fra min barndoms Pondus-bog. Det er hans forbindelse med menneskene.”

Vi skal være *innovative* – og forudsigelige

Danske Bank har været en del af det danske samfund i næsten 150 år. Den erfaring kombinerer vi med innovation og digitaliseringens nye muligheder, så vi fortsat understøtter vores kunders drømme og ambitioner, fortæller administrerende direktør Thomas F. Borgen.

Hvad er målet for Danske Bank?

Helt overordnet er det at være en solid, balanceret og forudsigelig bank, der skaber langsigtet værdi for vores kunder, aktionærer og de samfund, vi er en del af. Det starter med kunderne, for tilfredse kunder er og bliver forudsætningen for at skabe værdi for auktionærerne. Derfor har vi en klar ambition om at være den bank, der leverer den bedste kundeoplevelse. Det handler om, at vi vil gøre det så let som overhovedet muligt for både private og virksomheder at klare den daglige økonomi og at træffe store økonomiske beslutninger. Derfor har vi et stort fokus på at kombinere vores næsten 150-årige erfaring inden for finansiel rådgivning med vores evne til at bruge blandt andet teknologien til at skabe nye, innovative løsninger.

Kan man både være forudsigelig og innovativ samtidig?

Ja! Vi skal være forudsigelige i den måde, vi driver vores forretning på, så både kunder, aktionærer og alle andre har tillid til, at vi både er her i dag og i morgen og de næste 150 år. Vi spiller jo en stor rolle i at bidrage til at holde

økonomien i gang og understøtte vores kunders muligheder for at realisere deres drømme og ambitioner, så det nytter ikke, at vi pludselig ikke er her eller ikke er i stand til at løse vores opgave. Det skal vi kunne i både gode og knap så gode tider. Samtidig er innovation helt afgørende, hvis vi også fremover skal være relevante og konkurrencedygtige over for vores kunder. Digitaliseringen betyder, at kunderne har helt andre forventninger til os end tidligere, og samtidig har vi fået en masse nye muligheder for at gøre ting nemmere for vores kunder. Dem skal vi udnytte. I øvrigt har innovation altid været en del af vores DNA, siden vi som den første bank indførte bankboksen i 1881.

Vil der overhovedet være behov for banker i fremtiden?

Der vil i hvert fald altid være behov for, at nogen løser de opgaver, som bankerne gør i dag. Der vil uden tvivl komme nye typer af virksomheder til, der vil løse nogle af dem. Enten som konkurrenter til eller i samarbejde med de traditionelle banker. Og bankerne vil nok komme til at se meget anderledes ud og løse opgaverne på en helt anden måde end i dag. →

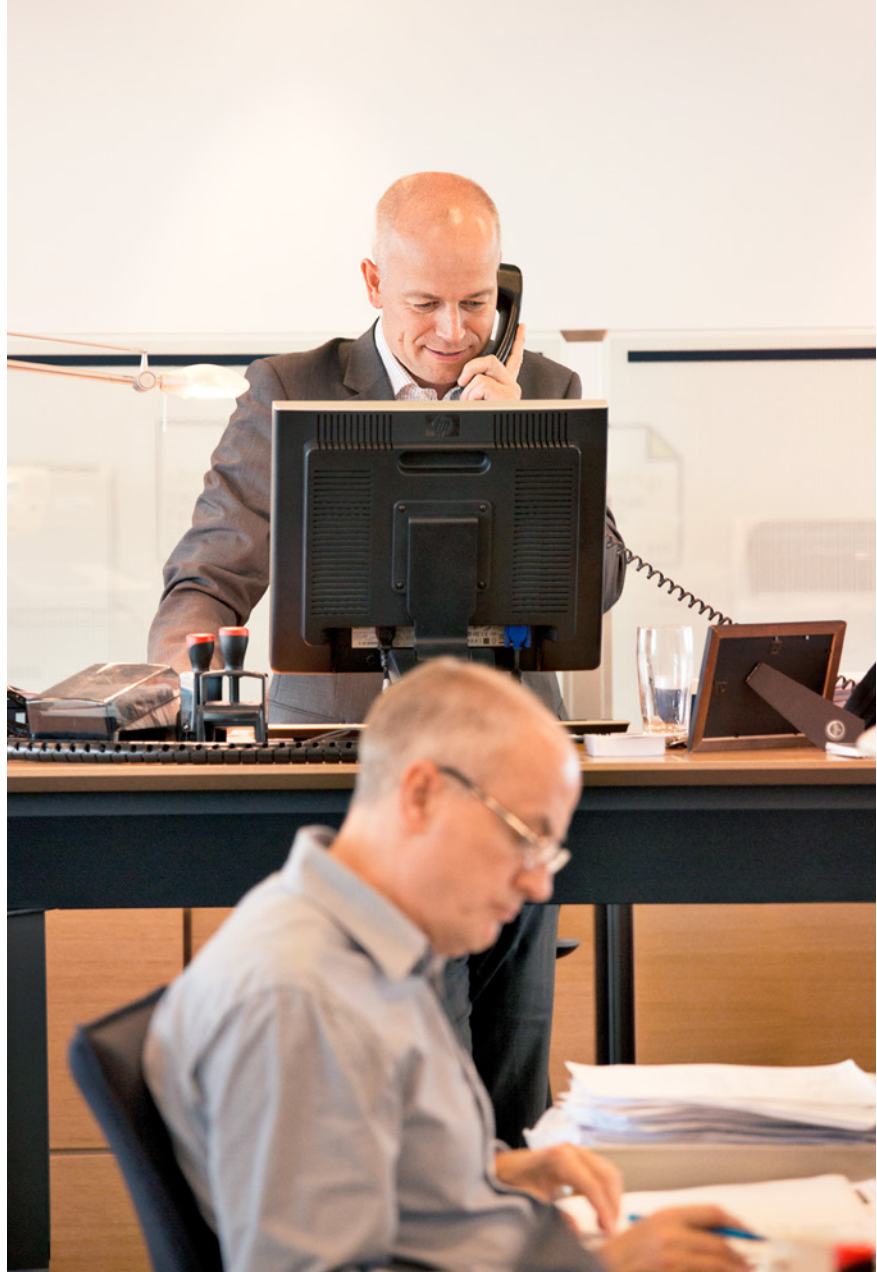

Vi anerkender, at det indebærer et særligt ansvar for at drive en balanceret og solid bank, og det gør vi.

→ Tænk bare, hvor store forandringer der er sket de seneste fem år. I 2011 kom en gennemsnitlig bankkunde i filialen en gang om måneden. Nu er det cirka en gang om året. Til gengæld er brugen af mobilbank eksploderet, og cirka 15 procent af vores kundemøder bliver holdt online. Den digitale udvikling vil helt sikkert skabe endnu flere forandringer i fremtiden, og én ting er helt sikkert: Vi vil gøre, hvad vi kan for at udnytte de muligheder, det giver, for at gøre det endnu nemmere for vores kunder at bruge banken.

Hvad er de største udfordringer for Danske Bank i de kommende år?

På den lidt kortere bane er de svære makroøkonomiske vilkår med relativt lav vækst og negative renter en stor udfordring for os. Den lave vækst betyder, at der alt andet lige er mindre efterspørgsel på vores ydelser. I det lidt større perspektiv har vi en stor opgave i at tilpasse os de store forandringer, den finansielle sektor undergår som følge af blandt

DANSKE BANKS FIRE FORRETNINGSOMRÅDER

Personal Banking tilbyder personlig rådgivning med fokus på vores kunders individuelle behov samt en bred vifte af innovative løsninger inden for daglige bankforretninger, boligfinansiering, pensionsplanlægning og andre aspekter af privatøkonomien.

Business Banking bruger vores erfaring til at give vores erhvervs kunder værdiskabende rådgivning og målrettede løsninger overalt i Norden, uanset om de er enkeltmandsvirksomheder eller multinationale koncerner.

Corporates & Institutions varetager store erhvervs kunders og institutionelle kunders mest komplekse finansierings- og transaktionsbehov og hjælper dem med at opnå fremgang og vokse.

Wealth Management tilbyder et bredt udvalg af produkter og services inden for pensionsopsparing samt formue- og kapitalforvaltning. Vi betjener privatpersoner, virksomheder og institutionelle investorer på alle Danske Banks markeder.

andet digitalisering, ændrede kundeforventninger og øget regulering. Det kræver løbende tilpasning af vores forretningsmodel, nye kompetencer og fuldt fokus på innovation. Men det er også spændende. Jeg tror faktisk aldrig, at der har været et mere spændende tidspunkt at være en del af den finansielle sektor på.

Hvorfor skal I tjene så mange penge? Kunne I ikke nøjes med lidt mindre?

Sidste år havde vi et overskud på 19,9 milliarder kroner. Det er ret flot. Vi er også en stor virksomhed, og sætter man bundlinjen i perspektiv, svarer den til en forretning af vores egenkapital på 13,1 procent. I sammenligning med hvad virksomheder i andre industrier leverer, er det ikke imponerende - men det er nogenlunde på niveau med resultaterne i de andre nordiske banker. Vores mål er et afkast på mindst 12,5 procent. Forudsætningen for, at vi kan drive en solid og forudsigelig bank, er, at vi er i

stand til at tiltrække den kapital, vi har brug for, og det kræver, at vi kan levere et konkurrencedygtigt afkast til vores mere end 260.000 aktionærer.

Du siger selv, at I er en stor bank. Er I i virkeligheden ikke for store til Danmark? Og er der ingen grænse for, hvor store I skal være?

Vi er en stor bank - også sammenholdt med Danmarks samlede økonomi. Vi anerkender, at det indebærer et særligt ansvar for at drive en balanceret og solid bank, og det gør vi. Vi er en af Europas bedst kapitaliserede banker, og fordi vi er en såkaldt SIFI-bank (systemisk vigtig, red.), bliver der også stillet særligt skrappe krav til, hvor solide vi skal være. Samtidig synes jeg også, det er værd at huske på, at der er klare fordele for Danmark i at have en stor bank, der kan hjælpe vores store eksportvirksomheder og bidrage med kompetenceudvikling og stor innovationskraft. ●

Forudsætningen for, at vi kan drive en solid og forudsigelig bank, er, at vi er i stand til at tiltrække den kapital, vi har brug for, og det kræver, at vi kan levere et konkurrencedygtigt afkast til vores mere end 260.000 aktionærer.

VORES VÆRDIER

Vi leverer ekspertise

Vi agerer med integritet

Vi skaber værdi

Vi skaber fremdrift gennem agilitet

Vi tror på samarbejde

VORES VISION

At blive anerkendt som den mest betroede finansielle partner.

LØFTET TIL VORES KUNDER

Vi hjælper vores kunder med at opnå økonomisk tryghed og indfri deres ambitioner ved at gøre det let at bruge banken og at træffe de vigtige økonomiske beslutninger.

KERNEN I VORES FORRETNING

Vi er en moderne bank med dyb finansiell ekspertise og førende innovative løsninger for mennesker og virksomheder i de nordiske lande.

DANSKE BANK I TAL

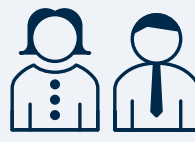
2,7 mio.

privatkunder.

1.700

Corporates & Institutionskunder.

238.000

erhvervskunder.

19.000

fuldtidsmedarbejdere.

Mød ledelsen

Danske Bank har en ledergruppe, der består af folk med solid international ledelseserfaring. De trækker på viden og ekspertise fra en lang række forskellige brancher på de markeder, hvor vi er til stede.

Lars Mørch
Bankdirektør, chef for
Business Banking
I ledelsen siden
2012

Jim Ditmore
Bankdirektør, chef for
Group IT and Operations
I ledelsen siden 2014

Thomas F. Borgen
Administrerende direktør
I ledelsen siden 2009

Jacob Aarup-Andersen
Økonomidirektør
I ledelsen siden 2016

*Tonny Thierry
Andersen*
Bankdirektør, chef for
Wealth Management
I ledelsen siden 2006

*Jeanette Fangel
Løgstrup*
Koncernmarketing- og
kommunikationsdirektør
I ledelsen siden 2014

Jesper Nielsen
Bankdirektør, chef for
Personal Banking
I ledelsen siden 2016

*Henriette Fenger
Ellekrog*
HR-direktør
I ledelsen siden 2014

Gilbert Kohnke
Bankdirektør,
chef for Group Risk
I ledelsen siden 2015

Glenn Söderholm
Bankdirektør, chef for
Corporates & Institutions
I ledelsen siden 2013

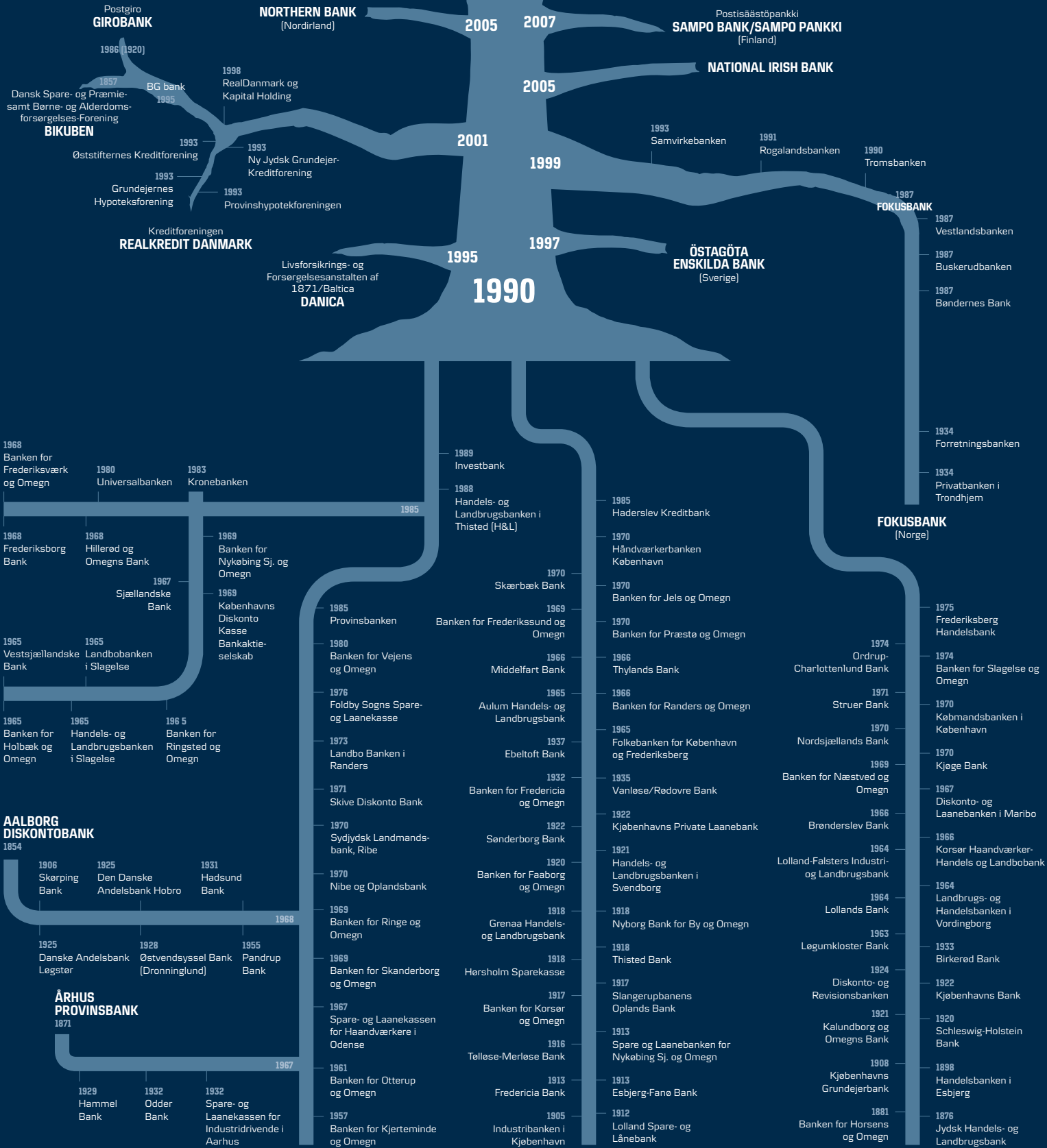

Danske Banks stamtræ

Gennem sin 145 års historie med opkøb og sammenlægninger har Danske Bank opbygget et vidt forgrenet rodnet over hele Norden. Få overblikket her.

Danske Bank

GIROBANK
Postgiro
1886 (1920)

BIKUBEN
1857
Dansk Spare- og Præmie- samt Børne- og Alderdoms-forsørgelses-Forening
1995
BG bank

REALKREDIT DANMARK
Kreditforeningen
1993
Øststifternes Kreditforening
1993
Grundejernes Hypotekforening

DANICA
1998
RealDanmark og Kapital Holding
1993
Ny Jydsk Grundejer-Kreditforening
1993
Provinshypotekforeningen

ÅRHUS PROVINSBANK
1871

1929
Hammel Bank

1932
Odder Bank

1932
Spare- og Laanekassen for Industridrivende i Aarhus

1906
Skjerping Bank

1925
Den Danske Andelsbank Hobro

1931
Hadsund Bank

1925
Danske Andelsbank Legstør

1928
Østvendysssel Bank (Dronninglund)

1955
Pandrup Bank

1965
Vestsjællandske Bank

1965
Landbobanken i Slagelse

1967
Sjællandske Bank

1968
Frederiksborg Bank

1968
Hillerød og Omegns Bank

1969
Banken for Nykøbing Sj. og Omegn

1969
Københavns Diskonto Kasse Bankaktieselskab

1965
Banken for Holbæk og Omegn

1965
Handels- og Landbrugsbanken i Slagelse

1965
Banken for Ringsted og Omegn

ÅALBORG DISKONTOBANK
1854

1906
Skjerping Bank

1925
Den Danske Andelsbank Hobro

1931
Hadsund Bank

1925
Danske Andelsbank Legstør

1928
Østvendysssel Bank (Dronninglund)

1955
Pandrup Bank

1968
Banken for Frederiksværk og Omegn

1980
Universalbanken

1983
Kronebanken

1968
Frederiksborg Bank

1968
Hillerød og Omegns Bank

1969
Banken for Nykøbing Sj. og Omegn

1969
Københavns Diskonto Kasse Bankaktieselskab

1965
Banken for Holbæk og Omegn

1965
Handels- og Landbrugsbanken i Slagelse

1965
Banken for Ringsted og Omegn

NORTHERN BANK
(Nordirland)

2005

2007

2001

1995

1990

PROVINSBANKEN
1846

1985
Provinssbanken

1980
Banken for Vejens og Omegn

1976
Foldby Sogns Spare- og Laanekasse

1973
Landbo Banken i Randers

1971
Skive Diskonto Bank

1970
Sydjydsk Landmandsbank, Ribe

1970
Niibe og Oplandsbank

1969
Banken for Ringe og Omegn

1969
Banken for Skanderborg og Omegn

1967
Spare- og Laanekassen for Haandværkere i Odense

1961
Banken for Otterup og Omegn

1957
Banken for Kjertemind og Omegn

1989
Investbank

1988
Handels- og Landbrugsbanken i Thisted (H&L)

1970
Skærbæk Bank

1969
Banken for Frederikssund og Omegn

1966
Middelfart Bank

1965
Aulum Handels- og Landbrugsbank

1937
Ebeltoft Bank

1932
Banken for Fredericia og Omegn

1922
Sønderborg Bank

1920
Banken for Faaborg og Omegn

1918
Grenaa Handels- og Landbrugsbank

1918
Hørsholm Sparekasse

1917
Banken for Korsør og Omegn

1916
Tølløse-Merløse Bank

1913
Fredericia Bank

1905
Industribanken i København

Fiens Disconto Kasse
PROVINSBANKEN
1846

DEN DANSKE BANK
1871

1985
Haderslev Kreditbank

1970
Håndværkerbanken København

1970
Banken for Jels og Omegn

1970
Banken for Præste og Omegn

1966
Thylands Bank

1966
Banken for Randers og Omegn

1965
Folkebanken for København og Frederiksberg

1935
Vanløse/Rødovre Bank

1922
Kjøbenhavns Private Laanekasse

1921
Handels- og Landbrugsbanken i Svendborg

1918
Nyborg Bank for By og Omegn

1918
Thisted Bank

1917
Slangerupbanens Oplands Bank

1913
Spare og Laanekassen for Nykøbing Sj. og Omegn

1913
Esbjerg-Fanø Bank

1912
Lolland Spare- og Lånebank

Den Danske Landmandsbank, Hypotek- & Vexelbank i København A/S
DEN DANSKE BANK
1871

ÖSTAGÖTA ENSKILDA BANK
(Sverige)

2005

1999

1997

1990

1987

1987

1987

1987

1934

1934

FOKUSBANK
(Norge)

1987
Vestlandsbanken

1987
Buskerudbanken

1987
Bøndernes Bank

1987
Tromsbanken

1934
Forretningsbanken

1934
Privatbanken i Trondhjem

1975
Frederiksberg Handelsbank

1974
Banken for Slagelse og Omegn

1970
Købmandsbanken i København

1970
Kjøge Bank

1967
Diskonto- og Laanekassen i Maribo

1966
Brønderslev Bank

1964
Korsør Haandværker-Handels og Landbobank

1964
Landbrugs- og Handelsbanken i Vordingborg

1963
Løgumkloster Bank

1933
Birkerød Bank

1922
Kjøbenhavns Bank

1920
Schleswig-Holstein Bank

1908
Kjøbenhavns Grundejerbank

1881
Banken for Horsens og Omegn

1993
Samvirkebanken

1991
Rogalandsbanken

1990
Tromsbanken

1974
Ordrup-Charlottenlund Bank

1971
Struer Bank

1970
Nordsjællands Bank

1969
Banken for Næstved og Omegn

Kjøbenhavns Handelsbank
HANDELSBANKEN
1873

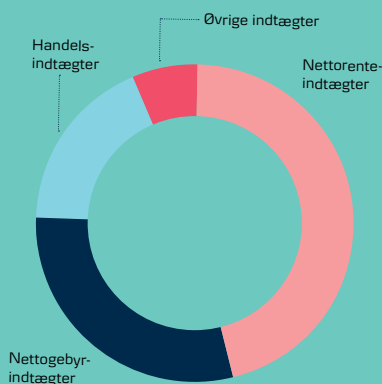
SEKS VIGTIGE TAL

Der er mange tal i Danske Banks regnskab. Vi dykker ned i seks af de vigtigste.

1

INDTÆGTER I ALT

De samlede indtægter i 2016 steg fem procent og landede på 48 mia. kr. Stigningen skyldes især, at vi tiltrak nye kunder, øgede forretningsomfanget med eksisterende kunder samt lånte flere penge ud. Det var især renteindtægterne og handelsindtægterne, der steg, men også øvrige indtægter steg. Blandt andet fordi vi solgte hovedsædet på Holmens Kanal. Gebyrindtægterne faldt derimod, primært fordi færre kunder omlagde deres realkreditlån i forhold til 2015.

2

OMKOSTNINGER

For at forblive konkurrencedygtige og i stand til fortsat at investere i at udvikle de bedste løsninger og produkter til vores kunder, er det vigtigt, at vi driver så effektiv en bank som muligt. Vores fokus på at gøre banken endnu mere enkel og effektiv bidrog blandt andet til, at omkostningerne faldt tre procent i forhold til 2015 og landede på 22,6 mia. kr. Det er femte år i træk, at omkostningerne falder.

3

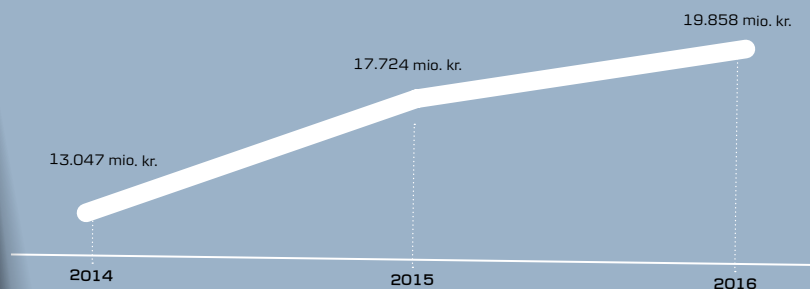
NEDSKRIVNINGER PÅ UDLÅN

Nedskrivningerne faldt i forhold til 2015 og var fortsat lave i 2016. Samlet endte vi med at tilbageføre 3 mio. kr. Det er et udtryk for, at vores kunders økonomi er blevet bedre, men også at samfundsøkonomien generelt er stabil. Dog har den norske olieindustri det svært på grund af den lave oliepris, og derfor har vi måttet foretage en række nedskrivninger relateret til olie- og offshore-industrien i Norge.

4

ÅRETS RESULTAT

2016 var endnu et godt år for Danske Bank, hvor vi gjorde betydelige fremskridt, forbedrede kundetilfredsheden og styrkede vores markedspostition trods udfordrende markedsvilkår. Årets resultat før goodwill-nedskrivninger steg 12 procent i forhold til 2015 og landede på 19,9 mia. kr. Vi ser det gode resultat som et tegn på, at de mange tiltag, vi gør, for at blive en mere kundeorienteret, enkel og effektiv bank, virker.

Hovedtal – Danske Bank-koncernen

Resultatopgørelse*

(Mio. kr.)	2016	2015	Indeks 16/15
Nettorenteindtægter	22.028	21.402	103
Nettogebyrindtægter	14.183	15.018	94
Handelsindtægter	8.607	6.848	126
Øvrige indtægter	3.140	2.343	134
Indtjening fra forsikringsaktiviteter	-	-	-
Indtægter i alt	47.959	45.611	105
Driftsomkostninger	22.642	23.237	97
Nedskrivninger på goodwill	-	4.601	-
Resultat før nedskrivninger på udlån	25.317	17.773	142
Nedskrivninger på udlån	-3	57	-
Resultat før skat, core	25.320	17.716	143
Resultat før skat, non-core	37	46	80
Resultat før skat	25.357	17.762	143
Skat	5.500	4.639	119
Årets resultat	19.858	13.123	151
Årets resultat før nedskrivninger på goodwill	19.858	17.724	112
Heraf minoritetsinteressers og indehavere af hybride kernekapitalinstrumenters andel m.v.	663	607	109

Balance (året)

(Mio. kr.)	2016	2015	Indeks 16/15
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	200.544	75.221	267
Repoudlån	244.474	216.303	113
Udlån	1.689.155	1.609.384	105
Aktiver i handelsportefølje	509.678	547.019	93
Finansielle investeringsaktiver	343.337	343.304	100
Aktiver vedr. forsikringskontrakter	285.398	265.572	107
Aktiver i alt non-core	19.039	27.645	69
Andre aktiver	192.046	208.431	92
Aktiver i alt	3.483.670	3.292.878	106
Gæld til kreditinstitutter og centralbanker	155.085	137.068	113
Repoindlån	199.724	177.456	113
Indlån	859.435	816.762	105
Udstedte Realkredit Danmark-obligationer	726.732	694.519	105
Andre udstedte obligationer	392.512	363.931	108
Forpligtelser i handelsportefølje	478.301	471.131	102
Forpligtelser vedr. forsikringskontrakter	314.977	285.030	111
Forpligtelser i alt non-core	2.816	5.520	51
Øvrige forpligtelser	149.641	140.640	106
Efterstillede kapitalindskud	37.831	39.991	95
Indehavere af hybride kernekapitalinstrumenter m.m.	14.343	11.317	127
Egenkapital	152.272	149.513	102
Forpligtelser og egenkapital i alt	3.483.670	3.292.878	106

Nøgletal

Årets udbytte pr. aktie (kr.)	9,0	8,0
Årets resultat pr. aktie (kr.)	20,2	12,8
Årets resultat i pct. af gns. egenkapital	13,1	8,5
Årets resultat før nedskrivning på goodwill i pct. af gennemsnitlig egenkapital	13,1	11,6
Årets resultat i pct. af gns. egenkapital fratrukket immaterielle aktiver	14,0	12,9
Nettorenteindtægter i pct. af ind- og udlån	0,9	0,9
Omkostninger i pct. af indtægter	47,2	61,0
Omkostninger før nedskrivning på goodwill i pct. af indtægter	47,2	50,9
Solvensprocent	21,8	21,0
Egentlig kernekapitalprocent	16,3	16,1
Børskurs, ultimo (kr.)	214,2	185,2
Indre værdi pr. aktie (kr.)	162,8	153,2
Medarbejderantal (fuldtid), ultimo	19.303	19.049

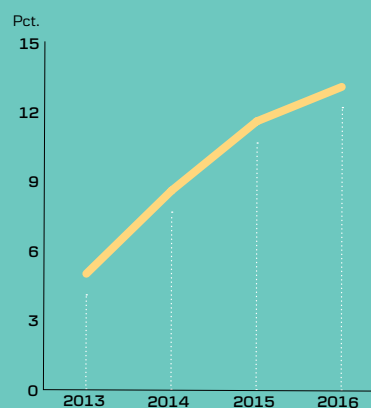
Der henvises til note 3 for en forklaring af forskellen mellem IFRS-regnskabet og hovedtalsoversigten. I afsnittet Definition af alternative resultatmål på side 44 findes definitioner af nøgletallene.

* Hovedtallene for 2015 og 2014 er tilpasset som følge af præsentationen af Danica Pension som en del af den nye Wealth Management-enhed og reklassifikation af indtægter fra Equity Finance fra Handelsindtægter til Nettogebyrindtægter. Der henvises til note 2 i Annual Report 2016 for yderligere oplysninger om tilpassning af 2015 sammenligningstal.

5

EGENKAPITAL-FORRENTNING

Egenkapitalforrentningen er det afkast, vores cirka 266.000 aktionærer får som betaling for den kapital, de stiller til rådighed for os. I 2016 var egenkapitalforrentningen på 13,1 procent, og dermed nåede vi vores målsætning om at levere et afkast på mindst 12,5 procent to år før tid. Vi fastholder dog målet om et afkast på 12,5 procent, da vi forventer, at den lave vækst og de negative renter fortsætter i 2017.

6

EGENTLIG KERNEKAPITALPROCENT

Den egentlige kernekapitalprocent er et udtryk for, hvor store tab en bank kan klare. Vores mål er at have en kernekapitalprocent på mellem 14 og 15 procent. I 2016 havde vi en kernekapitalprocent på 16,3 procent, og vi ligger dermed et godt stykke over vores egen målsætning.

BAG OM REGNSKABET

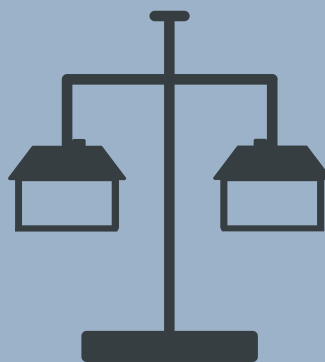
FLERE TILFREDSE KUNDER

Vores mål er er at skabe de bedste kundeoplevelser og have nogle af de mest tilfredse kunder. Derfor er vi også rigtig glade for, at vi forbedrede kundetilfredsheden markant i 2016 og fik flere tilfredse privat- og erhvervskunder. Vi er stadig ikke mål på alle vores markeder, men i 2016 kom vi meget tættere på at nå vores mål. I Danmark og Sverige ligger vi nr. 1 eller 2 - i Sverige er vi endda blevet kåret som den bedste bank for andet år i træk. I Finland går det også godt, mens billedet i Norge er lidt mere blandet med alt lige fra en 1. til en 4. plads.

DIREKTIONENS AFLØNNING

Direktionen i Danske Bank består af otte medlemmer, der tilsammen fik 77,7 mio. kr. i 2016 - en stigning på 8,7 mio. kr., der blandt andet skyldes, at direktionen blev udvidet fra syv til otte medlemmer. Direktionens løn er sammensat af både en fast og en variabel løndel, der afhænger af bankens resultater. Den faste løn er på nær et par enkelte justeringer ikke ændret i forhold til 2015, mens den variable løndel er højere, da den afspejler de gode resultater, vi har leveret i 2016 - både når det gælder de finansielle resultater og kundetilfredshed.

VI LÅNER FLERE PENGE UD

At låne penge ud er en af kerneopgaverne for en bank. Ved udgangen af 2016 havde vi lånt næsten 1.700 mia. kr. ud til vores kunder. Det er en stigning på 80 mia. kr. i forhold til året før. Generelt var der udlånsvækst på tværs af vores fire kernemarkeder, men især Norge og Sverige bidrog til den samlede udlånsvækst. Samtidig har vi fastholdt en sund kreditpolitik med historisk få nedskrivninger.

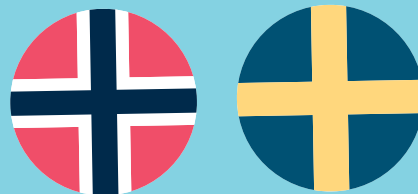
HVORFOR STIGER HANDELS-INDTÆGTERNE SÅ MEGET?

Handelsindtægterne er en post, der kan svinge en del fra kvartal til kvartal, da de er meget påvirket af eksterne begivenheder som eksempelvis politiske valg og generel uro på de finansielle markeder. For eksempel betød den britiske afstemning om at forlade EU ekstra travlhed, da vi hjalp vores kunder med at håndtere den finansielle uro, der fulgte efter.

9 KR. PR. AKTIE I UDBYTTE

I Danske Bank er der ca. 266.000 aktionærer - lige fra private til professionelle investorer som de store pensionsselskaber. Deres investering i Danske Bank er altafgørende for, at vi kan drive en solid og konkurrencedygtig bank. Vores mål er at betale 40-50 procent af årets resultat i udbytte, og for 2016 foreslår bestyrelsen, at der udbetales 9 kr. pr. aktie, hvilket svarer til 45 procent af resultatet.

VI VOKSER I NORGE OG SVERIGE

Danske Bank er en nordisk bank, hvilket betyder, at vi anser Danmark, Norge, Sverige og Finland som vores kerne-markeder. Særligt i Norge og Sverige har vi gode muligheder for at vokse, og vi har derfor søsat en række initiativer, der skal hjælpe os med at vokse i de to lande. Blandt andet har vi indgået en række strategiske partnerskaber, der allerede i 2016 betød, at vi kunne tiltrække mange nye kunder og øge vores forretningsvolumen. For eksempel steg udlån til privat- og erhvervs-kunder i Sverige og Norge med henholdsvis 5,5 og 15,6 procent.

ET NYT FORRETNINGSOMRÅDE SER DAGENS LYS

I april 2016 oprettede vi en helt ny, stærk enhed i Danske Bank: Wealth Management, hvor vi har samlet alle vores kompetencer inden for pension og formue- og kapitalforvaltning. Vi er overbeviste om, at vi med den nye, stærke enhed har et godt udgangspunkt for at få del i det betydelige vækstpotentiale, der er inden for Wealth Management-området. Ved udgangen af 2016 havde Wealth Management lidt over 1.400 mia. kr. i kapital under forvaltning og stod for 19 procent af koncernens resultat før skat.

Ole Andersen (1956)

Formand for bestyrelsen.

Professionel erfaring med ledelse og udvikling af større finansielle og ikke-finansielle internationale virksomheder. Formand for bestyrelsen i Bang & Olufsen A/S og Chr. Hansen Holding A/S.

Hilde Tonne (1965)

Generalforsamlingsvalgt bestyrelsesmedlem.

Omfattende ledelsererfaring fra store, internationale selskaber. Omfattende viden om forbrugermarkedet, kundebehov og forandringsledelse. Medlem af bestyrelsen for Vattenfall AB.

Jørn P. Jensen (1964)

Generalforsamlingsvalgt bestyrelsesmedlem.

Bred erfaring med international virksomhedsdrift og god forståelse for dansk og international regnskabspraksis. Formand for bestyrelsen i Trifork Holding AG og næstformand for Komitéen for god Selskabsledelse.

Bankens bestyrelse

Kirsten Ebbe Brich (1973)

Medarbejdervalgt bestyrelsesmedlem.

Medlem af bestyrelsen i Danske Kreds.

Steen Lund Olsen (1972)

Medarbejdervalgt bestyrelsesmedlem.

Formand for bestyrelsen i Danske Kreds og medlem af hovedbestyrelsen i Finansforbundet.

Carsten Eilertsen (1949)

Medarbejdervalgt bestyrelsesmedlem.

Næstformand for bestyrelsen i Danske Kreds.

Charlotte Hoffmann (1966)
Medarbejdervalgt
bestyrelsesmedlem.
Senior personlig rådgiver i Danske
Bank A/S.

Rolv Erik Ryssdal (1962)
Generalforsamlingsvalgt
bestyrelsesmedlem.
Omfattende erfaring med virksom-
hed rettet mod forbrugere, herunder
erfaring med kommunikationsstrate-
gier. CEO i Schibsted ASA.

Carol Sergeant (1952)
Generalforsamlingsvalgt
bestyrelsesmedlem.
Ledelseserfaring på højt niveau fra
den offentlige og private finansielle
sektor i Storbritannien. Medlem af
bestyrelsen i Tullet Prebon plc.

Der er 12 medlemmer af bestyrelsen i Danske Bank. Fire af dem vælges af medarbejderne i banken. Otte vælges på den årlige generalforsamling. Her kan du møde de 12, der udgjorde bestyrelsen i 2016.

Urban Bäckström (1954)
Generalforsamlingsvalgt
bestyrelsesmedlem.
Bred erfaring med økonomiske og
finansielle forhold samt ledelse af
større finansielle virksomheder og
almennyttige institutioner. Formand
for Rederiaktiebolaget Gotland og
Lancelot Holding AB.

Lars-Erik Brenøe (1961)
Generalforsamlingsvalgt
bestyrelsesmedlem.
Bred erfaring med bestyrelses-
arbejde og corporate governance.
Executive Vice President i A.P.
Møller-Mærsk A/S. Medlem af A.P.
Møller Fonden.

Trond Ø. Westlie (1961)
Næstformand for bestyrelsen.
Professionel erfaring med ledelse af
virksomheder med betydende
internationale aktiviteter. Indtil for nylig
CFO for A.P. Møller-Mærsk A/S.

Penge er noget, børn taler om

Det varer ikke længe, inden de 13-14-årige begynder at få indtægter, og så skal de tage stilling til, hvad de vil med pengene, som kommer ind på kontoen. I 7. I på Byskolen i Hillerød er de enige om én ting: De vil aldrig ende i 'Luksusfælden'!

Jo, jeg sparede penge op, men så fik jeg et kontokort i banken." Sigurd i 7. I på Byskolen i Hillerød smiler lidt fåret over, at kontokortet betød, at han mistede overblikket over sine penge, for han og kammeraterne har lige lært om brutto og netto, om at lægge budget og om at holde sig langt væk fra kviklån. De har endda meget hurtigt fattet begrebet ÅOP, Årlig Omkostning i Procent, og det vigtigste har de gentaget, nemlig at have kontrol med hvor mange indtægter man har og hvor mange udgifter. Michael Holm Petersen er filialdirektør i Danske Bank Hillerød, og det er udsagn som Sigurds, der gør, at han ofte vælger at tage på besøg på områdets skoler for at tale om penge med eleverne. Han vil gerne være med til at skabe opmærksomhed hos de helt unge, inden de får ansvar for deres egen økonomi.

50.000 eller hver 20. ung i Danmark er fanget i gælds-fælden og registreret som dårlig betaler i Danmarks største skyldnerregister, RKI, skrev Finansrådet 14. marts 2016. Og

forbrugerombudsmanden beretter om en stigning i kviklån, hvor især de unge har svært ved at betale gælden tilbage.

Penge er ikke så håndgribelige, som de har været. Frem for at være i hånden bevæger de sig nu ind i en digital verden. Med det følger udfordringen at lære børn og unge, hvad penge er for en størrelse. "Man skal kunne forklare det på en anden måde end de kroner og øre, du kan se gå frem og tilbage. Det er det, banken forsøger igennem læringsværktøjerne. Vi vil gerne engagere børnene i forståelsen af digital økonomi. Først og fremmest fordi vi kan. Vi har ressourcerne til at gøre en forskel. På sigt kan det endda være, at vi selv får gavn af det ved at få nogle kunder, der har større forståelse for økonomi," siger Michael Holm Petersen om initiativerne.

Michael Holm Petersen og hans kolleger over hele landet besøger børn og unge fra 7. til 9. klassetrin og gennemgår det undervisningsmateriale, som han, Danske Bank og Danmarks Matematiklærerforening har bygget op med fakta, konkurrencer og regnestykker. 'Kloge penge', hedder det.

Regnestykker om lån

I undervisningsforløbet optræder to figurer, Katrine og Morten. Eleverne er også enige om at holde med Katrine fra 'Kloge penge', som er nogle år ældre end dem selv. Hun lægger penge til side i stedet for at bruge alt, hvad hun tjener, i modsætning til 'Kloge penge's Morten. Han tager endda et lån for at komme på ferie med Katrine. Det bliver en dyr ferie for ham, men ikke for Katrine, der har sørget for at spare op. Det regner børnene ud med deres mobiltelefoner.

Et andet hverdagstema, som den alternative matematiktime bringer op, går lige hjem hos eleverne. Det handler nemlig om, hvor pengene til den næste mobil skal komme fra.

I gennemsnit skifter unge i Danmark deres →

Der lyttes og snakkes og quizzes om ÅOP, variable udgifter, renter og meget mere.

→ mobil hvert halvandet år. Og her viser et nyt regnestykke sig på smartboardet. Det sker ofte, at unge ikke har betalt den ene mobil af, før de køber en ny på afbetaling. Der er unge, som betaler af på tre mobiler, men kun har en. Det er en dyr løsning.

Det er her i undervisningen, at kviklån, sms-lån, hurtige penge og tv-reklamer for rentefrie lån nævnes. Der bliver lokket med de helt små renter, men ofte er tilbagebetalingen langt højere end de sneklædte bjerge, som skituren fører til. Konklusionen er, at kviklån er vejen til dyre rejser, og at sms-lån kan føre direkte i luksusfælden.

Hvad med konfirmationen?

Den næste debat handler om en anden nærliggende begivenhed: konfirmationen. Det er en begivenhed, der kan betyde, at de unge får råderet over ret så store beløb. Håndoprækningen handler om, hvad de vil med de penge. Skal de spares op? Skal de bruges til en mobil, en rejse eller til den idræt, som lige de her elever satser på?

“Må vi godt spørge igen, når den der konfirmation nærmer sig?” spørger Villads, og hele

Der bliver lokket med de helt små renter, men ofte er tilbagebetalingen langt højere end de sneklædte bjerge, som skituren fører til.

klassen inviteres ind i banken med deres far og mor før og efter konfirmationen, hvor de kan oprette en konfirmationskonto og få gode tips om at prioritere pengene.

Kun en af eleverne i 7. I har et fritidsjob, men det varer ikke længe, inden de øvrige følger med og begynder at få indtægter. Så skal de tage stilling til, hvad de vil med de penge. Med fakta på plads går et nyt spil i gang. Eleverne samles tre og tre omkring en mobil, og så kører der 15 spørgsmål med tre mulige svar på smartboardet. Det skal gå hurtigt. De har mellem fem og syv sekunder til at svare. Det hedder 'Penge på spil', og da 7. I består af 24 konkurrencemindede drenge og piger, er de engagerede og klar ved tasterne.

Hvad er den dyreste måde at låne på? Hvad er ÅOP? Er en tandlægeregning en variabel eller en fast udgift? Brug lommeregneren for at finde 1 procent rente af 5.000 kroner.

Der er ægte quizstemning i klasselokalet, og lydniveauet og tilråb nærmer sig det i en idrætshal, kort før en kamp fløjtes af. De dyster ikke alene mod hinanden i 7. I, de dyster mod andre syvendeklasser i Danmark. Klassen fra Byskolen i Hillerød ender med en score på 84,44 procent rigtige svar, og de får stor ros. De 15 hurtige spørgsmål placerer dem endda på en flot tredjeplads blandt syvendeklasserne i hele landet.

Armene i vejret. Sejr. High five!

Læreren Laura Buchhave vil følge op på dagen i dag med 'Kloge penge' ved at melde klassen til skolernes pengeuge i foråret og med bankens onlineundervisning 'Control Your Money'. ●

HJÆLP TIL AT TALE MED DINE BØRN OM PENGE

Danske Bank har sammen med Danmarks Matematiklærerforening udarbejdet læringsuniverser om penge og privatøkonomi til børn og unge. Det bygger blandt andet på folkeskolens matematiske kompetence, færdighedsmål og vidensmål:

PENGEBY

Et online univers for de 5-9-årige. Det retter sig mest mod børn og forældre, som sammen kan spille og lære af pengebyen. Det kan downloades som app.

KLOGE PENGE

Et undervisningsmateriale og undervisningsforløb om privatøkonomi for 0. til 9. klasse, som bankens repræsentanter gæstetræder med.

CONTROL YOUR MONEY

Et undervisningsmateriale på nettet for de 10-15-årige elever og deres lærere. Der er cases, hvor børnenes kompetencer til at spare op, samle penge ind, investere eller samle penge til en klasserejse følges.

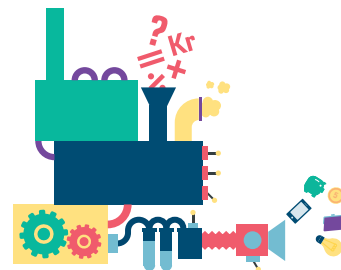
DREAM ON

Et Facebook-baseret spil for de 15-17-årige.

PENGE PÅ VEJ

Hjemmeside med gode råd om penge til forældre med børn i alderen 0-18 år.

Læs mere om Danske Banks undervisning i privatøkonomi på danskebank.com/klogepenge.

KUNSTNERE MED PONDUS

RUTH CRONE FOSTER

Ruth Crone Foster blander i sine værker digitalt design med klassisk billedkunst. Hun har lavet opgaver for virksomheder som Lego, Diesel og Jyllands-Posten.

“Jeg har boet i Afrika i store dele af min barndom, så modsat de fleste andre har jeg ikke noget forhold til PONDUS. Min inspiration bunder altså ikke i barndommens nostalgi, men i stedet i forskellige strukturer, farver, former og organiske materialer, der fascinerer mig. Som for eksempel granit. Sten er en del af jordens kerne, og penge er en del af vores samfunds kerne. Usynlige, men uundværlige. På min PONDUS har jeg gjort det indre til det ydre, kernen til overfladen.”

Søren Lambæk er hjemløs og sælger Hus Forbi fra sin faste plads foran Silvan i Gladsaxe.

Vi har et ansvar for, at bestemte grupper ikke bliver hægtet af i overgangen til det kontantløse samfund.

DORTE ECKHOFF, CORPORATE RESPONSIBILITY

på lommen som tidligere. Han har sin faste plads foran Silvan i Gladsaxe. Det er et sted, hvor de fleste kunder er håndværkere. Mange af dem er på arbejde og har kun telefon og dankort på lommen. Tidligere blev han ofte mødt af velvilje, men ikke af kontanter. Derfor var han glad for at være en af de 35 sælgere, der sidste år fik MobilePay.

“For mig har det gjort en stor forskel,” fortæller Søren Lambæk. “Efter at vi har fået MobilePay, tænker jeg nogle gange: ‘Hold kæft, mand, jeg har ikke tjent noget, for jeg har kun nogle småpenge på lommen. Det skal man nok lige vænne sig til. At de er altså på et kort og ikke i lommen,’” siger han.

Hus Forbi-sælgerne er en gruppe, der er udfordret af de digitale løsninger. Den slags er ikke lettilgængelige for dem, da de sjældent har en fast adresse. Når der ikke er noget sted at sende en pinkode hen og en måde at verificere personen på, kan man ikke få et hævekort. Det skal man have for at kunne bruge MobilePay og andre digitale løsninger. Danske Bank har derfor lavet en løsning, hvor Hus Forbi-sæl-

Søren og det kontantløse samfund

Danmark er et af de lande med flest digitale betalinger og færrest kontantbetalinger per indbygger, viser tal fra Betalingsrådet. Kontanterne er ved at forsvinde. Men hvad med alle de mennesker, der har brug for kontanter for at få deres liv til at fungere? Hvordan bliver de digitale?

20 kroner måtte Søren Lambæk investere i træpladen. Sprittuschen kunne han låne sig til, og teksten skrev næsten sig selv: “Køb Hus Forbi på MobilePay”. En investering, der skulle vise sig at give et stabilt afkast.

Søren er et af de mennesker, vi kigger på, men alligevel ikke rigtig ser.

Tvangsauktion, gæld og skilsmisse sendte ham på gaden. Han sælger hjemløse-avisen Hus Forbi, og han har mærket konsekvensen af, at folk ikke har kontanter

gerne har fået et kontantkort, som MobilePay-betalingerne bliver sat ind på.

Kontanterne er på vej ud

Vi er på vej mod den kontantløse fremtid. Før årtusindeskiftet udgjorde kontanter 60 procent af betalingerne i detailhandlen, imens det i dag er omkring 20 procent. Et andet tegn på kontanternes tilbagegang er, at politikerne for første gang kigger på kravet om, at alle butikker skal kunne modtage rede penge. Et flertal arbejder for, at forretninger skal have lov til at afvise kontantbetaling om natten.

Udviklingen af det kontantløse samfund tog fart med udbredelsen af smartphones. Den lille computer, man altid har med i lommen, skabte nye muligheder. For de fleste danskere skaber det fleksibilitet og øger tilgængeligheden. Men for nogle danskere er det et benspænd, de skal have hjælp til at håndtere.

“Vi vil gerne gå forrest og drive udviklingen af nye digitale løsninger, men vi vil også sikre, at alle kan være med. Vi har et ansvar for, at bestemte grupper ikke bliver hægtet af i overgangen til det kontantløse samfund. Deres daglige økonomi afhænger af, at vi er der. Og det er selvfølgelig et ansvar, vi vil leve op til,” siger Dorte Eckhoff, chef for Corporate Responsibility i Danske Bank.

En generation uden kontanter

For de generationer, der vokser op nu, er penge ikke mønter og sedler. Det er noget digitalt, der går fra et system til et andet gennem tablets og mobiltelefoner.

“Når kontanterne er væk, har man som forældre en an-

den opgave. Forældrene skal forklare, at plastikkortet er et udtryk for de penge, vi har stående banken, og at vi ikke kan bruge flere penge, end vi har i banken,” siger Birgit Bruun, børnepsykolog.

Hun anbefaler, at man som forældre begynder at tale om opsparing og forbrug med sine børn omkring 6-8-årsalderen. Og at man finder en måde at give lomme penge, uanset om det er digitalt eller i en gammeldags sparebøsse.

“Vi skal lære vores børn, at ting koster penge, så de ikke ender i de der luksusfælder. Hvis man vil have noget, som man ikke lige har råd til, så må man spare op. Det udvikler børn en forståelse for ved at få lomme penge. De bliver både økonomisk bevidste og økonomisk ansvarlige. Hvis kontanterne mangler, er det op til forældrene at lære dem det på en anden måde,” påpeger Birgit Bruun.

Tilbage i Gladsaxe står Søren klar med en lille seddel, hvorpå nummeret til hans MobilePay står skrevet. Ved sin side har han et stykke træ, næsten på højde med sig selv, hvor han også gør lidt reklame for MobilePay. De 20 kroner, han måtte lægge i Silvan for træet, er for længst tjent hjem. Men hvad skal den ekstra indtjening så bruges til?

“De går til et godt formål. De går til mine børn”. ●

8 TILTAG, DER GØR DET NEMMERE AT UNDVÆRE KONTANTER

STØTTE TIL HJEMLØSE

Hus Forbi indgår samarbejde med Danske Bank og MobilePay. Formålet er at kunne tilbyde Hus Forbis købere en velkendt digital betalingsløsning og samtidig finde en god måde for sælgerne til at få udbetalt deres penge fra salget, igennem et kontantkort.

WESHARE

Den sociale app 'WeShare' gør det nemmere for dig og dine venner at planlægge jeres sociale arrangementer og holde styr på udgifterne. Appen er tæt forbundet med MobilePay, hvorigennem du og dine venner afregner alle udgifter, når arrangementet er slut.

KONTANTKORT

Et KontantKort er et betalingskort, du kan låne ud til andre. Det kan f.eks. være til dine børn, der skal have lidt penge med sig i skole. Eller hvis du har en hjælper, der fra tid til anden skal betale på dine vegne.

DANSKE LETBANK

For at hjælpe ældre kunder, der har svært ved at håndtere digitale løsninger, har Danske Bank i samarbejde med Ældre Sagen udviklet Letbank – en nem og enkel version af netbanken.

MOBILEPAY

MobilePay er nem betaling med mobilen i butikker, online butikker, apps og mellem brugere. Med MobilePay er det let at sende eller anmode om penge fra andre. Det eneste, det kræver, er et telefonnummer på den, du ønsker at sende til eller anmode om penge fra.

TRIN-FOR-TRIN-MØDER

For at lette overgangen til digitale medier og selvbetjening arrangerer Danske Bank en række Trin-for-trin-møder rettet mod ældre kunder. Idéen bag møderne er dels at forsyne kunderne med den nødvendige viden om it og dermed gøre dem i stand til at benytte de offentlige og private digitale løsninger samt hjælpe dem med at erhverve de færdigheder, som kræves for at bruge løsningerne.

STYRKER INDSAMLINGER TIL VELGØRENHED

MobilePay er gratis at bruge for godkendte velgørenhedsorganisationer. Det er især med til at styrke dør-til-dør-indsamlingerne, da færre danskere har kontanter liggende derhjemme.

TALENDE HÆVEAUTOMATER

For at hjælpe svagsynede kunder, der ikke længere kan få personlig betjening i filialerne, er der installeret syntetisk tale på mange pengeautomater rundt om i landet.

“Man glemmer at værdsætte tingene, hvis de bare kommer dumpende”

Sådan sagde speedwaykøreren Nicki Pedersens far til ham, da han var en dreng, og det lærte Nicki at passe på pengene. Her fortæller otte kendte danskere om deres barndoms sparebøsse og forhold til opsparing.

Benn Q. Holm

HVEM: Forfatter til bl.a. bestsellerne 'Hafnia Punk', 'Album' og hans seneste 'De døde og levende'.

BARNDOMMENS SPAREBØSSE: Pondus.

→ Vi søskende fik hver en møntraslende Pondus-sparebøsse. Formentlig en gave fra min far, men jeg er ikke sikker. Jeg kan kun huske den lille, runde Pondus med det røde halstørklæde trone som en sort Buddha i min vindueskarm. Resten er væk. Ligesom sparebøssen og indholdet for længst er det. Penge var til for at blive brugt i en fart. På den måde overtog jeg i første omgang mine mange kvindelige familiemedlemmers livssyn. Heldigvis blev jeg snart klogere. Men som purung var penge lig med slik og is, senere lp'er og kassettebånd, så jeg kunne optage mine egne bånd fra Radio Luxembourg.

I dag er jeg som forfatter selvstændig erhvervsdrivende. Der er én fast indtægt - bibliotekspengene. Resten er usikkert, og det tager for øvrigt lang, ulønnet tid at skrive en roman, skulle jeg hilse at sige. Et år eller to. Så det kræver stram budgetstyring. Og gode nerver. På grund af mine svingende indtægter bliver jeg nødt til at have en buffer i banken. Så står de der og glor, og jeg får aldrig købt den brugte Jaguar.

Sparebøsser gennem tiden

Landmandsbanken
Ca. 1910

Landbosparekassen
1960'erne

Sparekassen for
København og Omegn
1968

Bikuben
Årstal ukendt

Skanderborg Bank
Ca. 1950

Handelsbanken
ca. 1910

Bikuben
Årstal ukendt

Timm Vladimir

HVEM: Vært på DR1's 'Den store bagedyst' og manden bag Timm Vladimirs Køkken, der afholder madkurser for folk i alle aldre.

BARNDOMMENS SPAREBØSSE: Pondus.

→ Da jeg var barn, havde jeg aldrig penge. Så snart jeg havde bare lidt, var der altid et eller andet, som jeg gerne ville købe - typisk legetøj. Små plastiksoldater eller mal-selv-modelfly. Opsparing var ikke noget, jeg brugte.

Mine forældre opfordrede mig heller ikke som sådan til at spare op. I stedet lod de mig gøre med mine penge, hvad jeg ville. På den måde fandt jeg hurtigt ud af, at det var en kort fornøjelse at bruge alle sine penge på slik og sådan noget. Men legetøj kunne jeg ikke holde mig fra.

Jeg har aldrig sluppet det helt. Jeg er blevet ret grebet af at bygge Lego sammen med min søn. I år til jul havde jeg ønsket mig sådan en stor collectors

“Kort efter jul kunne jeg alligevel mærke, at jeg ikke kunne undvære det sæt LEGO. Så jeg måtte ud og købe det selv.”

editon-dødstjerne fra Lego Star Wars. Alle i min familie syntes selvfølgelig, at det var dybt åndssvagt, at jeg ønskede mig Lego, så jeg fik det ikke. Men kort efter jul kunne jeg alligevel mærke, at jeg ikke kunne undvære det sæt Lego. Så jeg måtte ud at

købe det selv. Det er nok lidt symptomatisk for mig. Jeg kan godt stirre mig lidt blind på nogle ting, og så bliver jeg nødt til at købe dem.

Benn Q. Holm (t.v.)
og hans barndoms-
kammerat.

Natasja Crone

HVEM: Tv-vært og journalist.

Hun har været vært på en række store shows og er i dag fast nyhedsvært på TV 2 og TV 2 News.

BARNDOMMENS SPAREBØSSE: Pondus-sparebøsse og en gennemsigtig sparegris.

→ Jeg havde en Pondus-sparebøsse og en smart, gennemsigtig sparegris, som jeg havde fået af min onkel og tante, der boede i New York. Den syntes jeg var særligt sej, fordi den var derfra.

Det bedste ved sparebøsserne var, når de skulle tømmes. Der var noget helt vildt fedt over at gå ned i banken med alle sine småmønter og se på, hvordan de blev puttet i den store tællemaskine, og tallene langsomt steg. Man kom ind i banken med en stor pose mønter og forlod den med sedler. Det var et hit.

Selv om jeg var fascineret af sparebøsserne som barn, har jeg ikke en den dag i dag. Nu sparer jeg ikke op på samme måde som dengang. I hvert fald ikke ved at lægge 200 kroner til side hver måned. Hvis der er noget, som jeg godt kunne tænke mig, satser jeg på, at jeg kan få råd ved at prioritere. Og så har jeg en tro på, at det nok skal gå alt sammen. Altså økonomisk. Det kunne jeg se som barn: Det gik op og ned – men aldrig helt galt.

Bikuben
Årstal ukendt

Danmarks Sparekasser
Årstal ukendt

Bikuben
1977

Kjøbenhavns Handelsbank
Årstal ukendt

Handelsbanken
1970'erne

Grønlandsbanken
Ca. 1970

Spare- og Lånekassen
Ca. 1980

Giro Bank
1990'erne

Nicki Pedersen

HVEM: Dansk speedwaykører og tredobbelt verdensmester.

BARNDOMMENS SPAREBØSSE: Pondus og en troldesparebøsse.

→ Lige fra barnsben blev jeg opdraget med, at penge ikke bare var noget, der kom af sig selv. Hvis der var noget, man ville have, måtte man arbejde for det.

Jeg brugte mine sparebøsser flittigt og sparede op til de ting, jeg gerne ville have. Men det tog mig et par år at lære. Som helt lille knægt havde jeg lært at dirke låsen til sparebøssen op, så jeg kunne tage lidt småpenge. Jeg fandt dog hurtigt ud af, at det var sjovest, hvis der rent faktisk var penge i bøssen. Selv om mine forældre måske havde råd til at give mig Ball-trøjer og Levi's-bukser, så fik jeg det ikke. For som min far plejede at sige: "Man glemmer at værdsætte tingene, hvis de bare kommer dumpende." Sådan blev jeg opdraget, og sådan har jeg det faktisk stadigvæk.

De første par år af min professionelle karriere sparede jeg penge ved at sove i lufthavnen, når jeg kørte internationale løb. Det har med 110 procents sikkerhed også medført, at jeg er mere taknemmelig i dag, når jeg efter et ræs kan tjekke ind på hotel Hilton og få et par timer på øjet. I det hele taget er penge sjovest, hvis man har gjort sig fortjent til dem.

Da jeg som ung professionel lånte penge til min første tourbus, måtte jeg få min far til at kautionere. Jeg lovede ham, at jeg nok skulle blive verdensmester og betale bussen af inden for fem år. Tre år senere var jeg verdensmester, og lånet var væk. Om verdensmesterskabet ligefrem skyldes lånet, ved jeg nu ikke. Men tanken om at jeg kunne fortælle min far, at jeg havde betalt pengene tilbage, var helt sikkert en stor motivationsfaktor.

Banken på hjemmebesøg for at tømme sparebøssen

Landmandsbanken begyndte i 1902 at låne hjemmesparebøsser ud til sine kunder. Banken beholdt nøglen, og på udvalgte dage kom en bankbetjent hjem til kunden og tømte sparebøssen. Kunden fik så en kvittering på, at beløbet blev indsat på kundens sparekassebog. Efter en årrække med hjemmebesøg blev det dog for besværligt at administrere, og kunderne fik herefter selv ansvaret for både nøgler og tømning af sparebøssen.

Rikke Møller Pedersen

HVEM: Verdensrekordindehaver i 200-meter brystsvømning og vandt bronze ved OL i Rio.

BARNDOMMENS

SPAREBØSSE: Et blå hus.

→ Jeg kan huske, at mine forældre købte en muslingskal af træ på et marked i Frankrig. Den elskede jeg at gemme mine penge i. Jeg tror, at de til sidst forbarmede sig over mig, for ikke lang tid efter fik jeg så min første rigtige sparebøsse. Den var meget vigtig for mig. Jeg puttede alle mine lommepenge og gavepenge deri. Det var min egen lille skattekiste, som jeg passede godt på, og jeg sørgede altid for, at der ikke var andre end mig, der vidste, hvor jeg gemte nøglen. Min plan var, at alle de penge, som jeg puttede i den, skulle gemmes, til når jeg blev gammel.

Som professionel svømmer i Danmark kan man aldrig vide sig sikker på sin økonomi. Nogle år har man penge, andre år har man ingen - og fast pension kan man godt glemme. Så det med at spare op til fremtiden er stadig vigtigt for mig i dag. Jeg er ret påpasselig med, hvad jeg bruger mine penge på. Og hvis jeg har lidt ekstra overskud, tænker jeg mig altid om en ekstra gang, så jeg ikke går ud og køber noget, som jeg i virkeligheden ikke har brug for.

Landbosparekassen
Årstal ukendt

Handelsbanken
1970'erne

Nuna Bank
Ca. 1990

BG Bank
Ca. 2000

Bornholmer Banken
ca. 1970

BG Bank
1990'erne

Danske Bank
1999

Anne Sophia Hermansen

HVEM: Debatredaktør hos Berlingske, debattør og foredragsholder.

BARNDOMMENS SPAREBØSSE: Uglen fra Provinsbanken.

→ Det første, jeg sparede op til, var en Astro-smølf. Jeg var seks år gammel, og jeg ville være rummand. Det kaldte vi astro-nauter i Aarhus dengang. Jeg var en sucker for science-fiction og formåede et par år senere at græde i biffen, da Darth Vader døde. Den stakkels mand var jo bare gået forkert i livet!

Selv om mine forældre var ret velhavende, var der grænser for, hvad vi måtte få. Og den der rumsmølf, der gik grænsen. Jeg ønskede mig den så brændende, at da jeg havde sparet op, gik jeg over og bankede indehaveren af den lille legetøjsforretning op. Jeg kom glædestrålende med alle mine 5-, 10- og 25-ører, men der var ikke helt nok. Så sendte han mig hjem igen. I dag tænker jeg, at det var noget ufølsomt over for sådan en lille pige. Men jeg fik min smølf senere og var lykkelig. Den er ligesom alt andet fra min barndom væk nu, men den er det eneste stykke legetøj, jeg stadig savner.

Jeg kommer fra en familie, hvor man sparede op for at indfri sine drømme, og det har jeg også altid selv gjort. Jeg har aldrig brugt mere, end jeg havde. Jeg kan godt lide lækkert tøj og flotte sko, men jeg har ikke noget stort shoppegen. Hvis jeg skal i Ikea, går jeg målrettet efter det, der står på min liste. Så det med at være shopaholic og overtrække sine konti ligger langt fra mit gemyt.

Jeg har lært min søn at spare op. Han kan være ret så smart. Han indførte engang en bande-bødekasse derhjemme, og det var en god forretning med mig som mor. Ret hurtigt havde han sparet op til Dødstjernen i Lego på den måde. Så satte jeg altså en stopper for den dumme bødekasse.

Anne-Cathrine Riebnitzsky

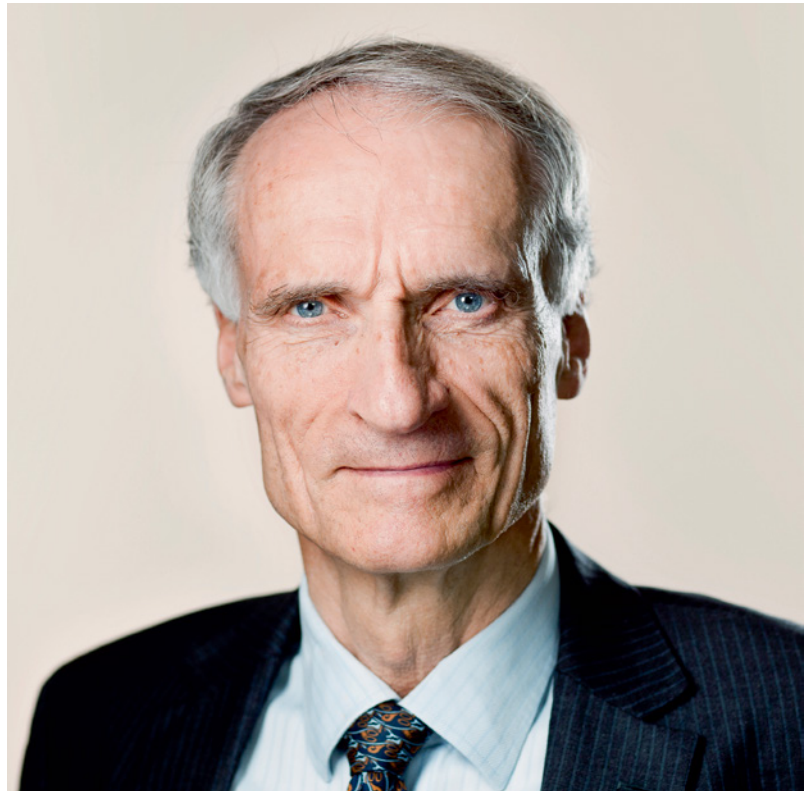
HVEM: Bestsellerforfatter senest til 'Orkansæsonen og stilheden' og modtager af De Gyldne Laurbær.

BARNDOMMENS SPAREBØSSE: Kænguru fra Lokalbanken.

→ Min første sparebøsse var en blød, brun plastikkænguru med en sprække på maven. Den var udstyret med et gult halstørklæde, og det har jeg nok ment var i underkanten til det danske vejr, så jeg klippede tøj af filt til min kænguru. Den fik både en kjole og en hat, som dens to små ører stak ud gennem. Jeg lavede også noget, der med lidt god vilje var en smoking, til min lillebrors kænguru. Min mor foreslog banken, at de udskrev en konkurrence, hvor børn skulle lave tøj til deres kænguru. Hun har altid haft en tyrkeretro på børns kreativitet.

Jeg var bange for penge dengang. Mine forældre sad hårdt i det. Især var de ikke gode til at tale sammen om økonomi. Min mor viste sig over tid at være den bedste kassebestyrer af de to. Hun gav mig tidligt lomme penge og en bog at føre regnskab i. Jeg var en opsparer fra start. Som teenager var jeg ekstremt bevidst om, at jeg aldrig nogensinde ville sætte mig selv i samme situation som mine forældre. Da jeg fik mine børnepenge som 18-årig, investerede jeg øjeblikkeligt og brugte kun renteaftakstet.

Penge får skyld for meget, men de er hverken er onde eller gode. Penge skal passes og bruges. I mit erhverv som forfatter kan de færreste gå ind og låne penge til et hus, for man kan sjældent sige, hvad man tjener året efter. Man får honorar for sine bøger en eller to gange om året. Hvis ikke man har styr på skat, udgifter og indtægter, så går man rabundus. Derfor har det været meget, meget vigtigt for mig at opbygge en sund og stabil økonomi - en slags positiv kassekredit - så jeg i tide kan ændre kurs, hvis det bliver nødvendigt.

Bertel Haarder

HVEM: Folketingsmedlem for Venstre, har siddet i Folketinget siden 1975 og er dermed danmarkshistoriens længst siddende folketingsmedlem.

BARNDOMMENS SPAREBØSSE: En lyserød gris fra Gråsten Bank.

→ Selv om min far var selvstændig, brugte han aldrig tid på at lave regnskab og holde styr på økonomien. I stedet havde han det princip, at han aldrig brugte flere penge, end han vidste, at han havde. Det var ganske simpelt og virkede. Det princip tog jeg til mig allerede som barn og har levet efter det lige siden. Jeg orker ikke at bruge tid på økonomisk planlægning. I stedet

holder jeg mig bare på den sikre side. Det er også det bedste råd, jeg kan give videre til andre: Tjen pengene, før du bruger dem, og husk at være sparsommelig med de små ting, så man kan få råd til de store.

Den første store ting, jeg sparede op til, var en kajak. Den kostede 40 kroner, hvilket var meget dyrt dengang. Jeg tjente pengene ved at rende ærinder og ved at holde høns. Det var særligt de brune og hvide italienerere, der gav mange æg, som jeg solgte til brugsforeningen og den lokale højskole. Efter jeg havde købt kajakken, sparede jeg op til en optimistjolle og bagefter en flipperjolle.

Den første store ting, jeg sparede op til, var en kajak. Den kostede 40 kroner, hvilket var meget dyrt dengang.

Er du klar til at blive

100 år?

Vi er opdraget med idéen om et liv i tre faser:

Uddannelse, arbejde og pension. Men længere levetid vil i fremtiden gøre det nødvendigt at planlægge både dit arbejdsliv, privatliv og finansielle liv på nye måder.

Halvdelen af de børn, der bliver født i Vesten i dag, kan regne med at blive 100 år gamle. Men også alle vi andre kan forvente et betydeligt længere liv end vores forældre.

Er man i 50'erne i dag, er der en pæn sandsynlighed for, at man når de 90 år. Det stiller nye krav til, hvordan vi tilrettelægger vores liv, for de færreste kan nå at spare op til et 30-40 år langt otium. Vi kommer til at indrette os anderledes og investere mere i os selv gennem hele livet. Det fortæller Andrew Scott, økonomiprofessor på London Business School. Han har sammen med sin kollega Lynda Gratton, professor i ledelse på London Business School, skrevet bogen 'The 100-Year Life'. Den er lidt af en øjenåbner i forhold til de muligheder og udfordringer, som forventede længere levetider kan byde på i fremtiden.

Her forklarer Andrew Scott, hvordan især yngre generationer må gentænke sig selv og deres finansielle dispositioner, uddannelser og karrierer, hvis de vil have mest ud af et betydeligt længere liv.

Hvorfor er det vigtigt, at vi i fremtiden indretter vores liv anderledes, når vi lever længere?

Fori det bliver meget anderledes end det liv, vi kender, som vi inddeler i tre stadier; uddannelse, arbejde, pension. Min far startede med at arbejde, da han var 14 år, og gik på pension som 62-årig efter et langt arbejdsliv i avisindustrien. Hans job var hans identitet. Den slags vil blive en anakronisme. Fremover vil vores liv blive opdelt i mange flere faser. Vores karrierer kommer til at have forskellige stadier, og vores arbejdsliv vil ikke kun være centreret omkring det at tjene

penge, men også i højere grad omkring det at finde ud af, hvad vi er gode til, hvad vi kan lide, og hvad vi har lyst til. Væsentligheden af det stiger, i takt med at vi skal arbejde så meget længere.

Er det en udvikling, der allerede sker?

Ja, vi ser den her forandring blandt de 55-65-årige. De er en af de største grupper af entreprenører lige nu. De er tæt på pensionsalderen, eller også er de måske allerede gået på pension, men de er ikke interesserede i bare at sidde derhjemme. I stedet rejser de, arbejder deltid eller åbner små virksomheder. De prøver ikke at bygge et forretningsimperium - på den måde er de ikke klassiske entreprenører. De gør det for at finde en interessant måde at tjene nok til, at de ikke behøver røre ved deres opsparing. Når man er 55 år, kan man sagtens have 15-20 gode arbejdsår tilbage, og selv om de 55-årige har sparet op, har de ikke sparet nok op til at nå gennem resten af livet.

Hvilke konsekvenser får udviklingen?

Når vi lever længere, og fødselsraten er lav, vil der naturligvis også være flere ældre mennesker. Men alderen i sig selv er ikke et problem, for 70 år er det nye 60 - vi er simpelthen yngre længere. Når man hører, at vi kommer til at leve meget længere fremover, så tænker →

Andrew Scott er økonomiprofessor på London Business School og en af mændene bag bogen 'The 100-Year Life.'

→ de fleste, at vi er gamle i mange flere år, men sådan vil det ikke være. Slutningen af livet vil være nogenlunde det samme som i dag, så det bliver altså ikke sådan, at vi er syge og svagelige i de 10-15 ekstra år, vi får. Vi vil være ældre, men livskraftige.

Hvad kommer det til at betyde for arbejdslivet?

For eksempel vil virksomheder i højere grad lokke medarbejdere til med goder som mulighed for orlov, nedsat arbejdstid for seniorer og den slags, der er med til at give en fleksibilitet i livet. På arbejdspladserne vil man også opleve langt flere generationer, der arbejder sammen, og det kan lige så godt være den yngre, der er chefen, som den ældre. I multifase-livet vil vi tjekke ind og ud af arbejdslivet.

Hvilke konsekvenser har det forlængede liv for vores økonomi?

Penge er altid vigtige for at kunne skabe et godt liv, så vi kommer til at holde godt øje med vores finansielle aktiver. I tre-fase-livet handlede den midterste fase om at tjene penge til den sidste fase – pensionisttilværelsen – men en øget opsparing til en forlænget pension bliver næppe løsningen. Det vil kræve ekstremt store opsparinger, som det bliver meget svært at få folk til at foretage. Det vil blive en kombination af opsparing og af at arbejde længere.

Handler et langt liv kun om at arbejde længere og spare nok op?

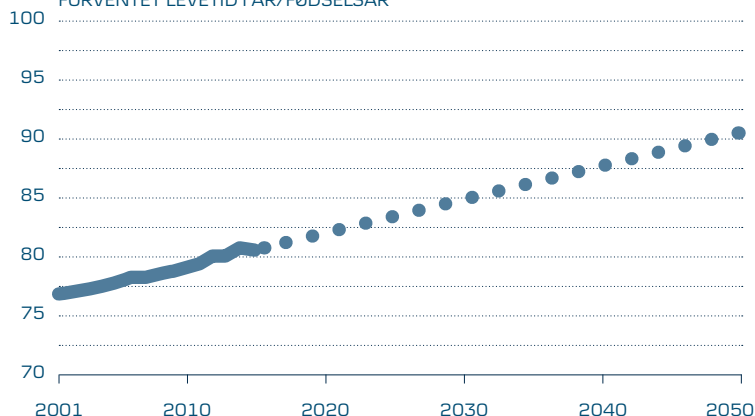
Når vi tænker på, hvad der vil give os et godt liv, tænker vi ofte på penge, men alle de immaterielle aktiver er faktisk lige så betydningsfulde. I et langt liv er det for eksempel uhyre vigtigt

Virksomheder vil i højere grad lokke medarbejdere til med goder som mulighed for orlov, nedsat arbejdstid for seniorer og den slags, der er med til at give en fleksibilitet i livet.

ANDREW SCOTT, FORFATTER

FORVENTET LEVETID I ÅR/FØDSELSÅR

VI LEVER LÆNGERE OG LÆNGERE

Andrew Scott tager i sin bog 'The 100-Year Life' afsæt i en forventning om længere levetider i fremtiden, og den forventning er blandt andet baseret på en fremskrivning af middellevetiden. Grafen ovenfor viser middellevetiden for mænd og kvinder i Danmark fremskrevet til 2050, hvis udviklingen de seneste godt 20 år fortsætter som hidtil.

med venskaber. Investerer du din tid i venner, vil de også være der, når du bliver ældre. Man kan sagtens købe et hus for penge, når man er 80 år, men man kan ikke købe et livslangt venskab.

De immaterielle aktiver bliver faktisk mindst lige så vigtige for vores livskvalitet som de materielle, og de kommer i tre former:

- 1) Produktivtetsaktiverne, som er dine evner, dit omdømme og din viden. Det er i sidste ende det, du skal tjene penge på. Når karrieren løber over 60 år, kommer man med sikkerhed til at skulle reinvestere i sig selv og sine kompetencer – ellers bliver man irrelevant.
- 2) Vitalitet er det andet væsentlige, immaterielle aktiv, som man skal passe på. Man skal holde sig fit for at have et godt liv som ældre.
- 3) Sidst, men ikke mindst, bliver evnen til at forandre sig vigtig. At kunne klare forandringer og trives med dem bliver afgørende for at leve et godt forlænget liv.

Så hvad er den samlede opskrift på et godt, langt liv?

Jeg tror, man skal se på sit liv som et instrumentbræt med en række knapper, man skal evne at skrue op og ned på gennem årene. Arbejdsknappen, opsparingsknappen, uddannelses-, venskabs-, familie-, udviklings- og vitalitetsknappen. Kan man kalibrere dem godt til hver enkelt fase, så er man godt på vej til at styre sit lange liv på en lykkelig og interessant måde. ●

“Jeg har som udgangspunkt ikke tænkt så meget over, hvordan den originale Pongus-figur kan fortolkes. Min mission har været at lade malingen tage over og skabe noget nyt. Jeg elsker at bruge malingen som et formgivende element, at eksperimentere med strukturer og tykke lag farve. Alligevel har jeg ladet møntindkastet i ryggen være åbent. På den måde har jeg bevaret lidt af det originale udtryk, i og med at den stadig kan bruges som sparebøsse.”

PONDUS
50

KUNSTNERE MED PONDUS

FREDERIK NÆBLERØD

Frederik Næblerød har med sin uforudsigelige stil gjort sig bemærket som et af de mest interessante talenter fra den nye generation af billedkunstnere.

Når vi skal

ARBEJDE SAMMEN

De nye generationer på arbejdsmarkedet har helt andre styrker og svagheder end tidligere generationer, og de motiveres anderledes. Få tjek på forskellighederne her og ikke mindst tips til, hvordan du bedst arbejder sammen med de forskellige grupper.

26-årige Rasmus arbejder på kontor i et almindelig 8-til-16-job, og ved siden af arbejdet hjælper han sine kammerater Mads og William med deres nystartede mikrobryggeri. Det har betydet, at Rasmus en gang imellem møder lidt op ad formiddagen - til irritation for hans kolleger og chefen. Kollegerne synes også, at Rasmus snakker for meget og blander sig i andres arbejde.

Rasmus, ja han forstår ingenting. Er kollegerne og chefen da ikke tilfredse med det, han leverer?

Rasmus og hans kolleger er blot et tænkt eksempel på de gnidninger, der opstår, når fire generationer skal arbejde sammen på arbejdsmarkedet. Men en del problemer kan undgås, hvis vi kender hinanden lidt bedre. ●

TRADITIONALS

BABY BOOMERS

GENERATION X

MILLENNIALS

Født

1900-1945

1946-1964

1965-1980

1981-2000

Arbejdsmoral

Dedikerede

Arbejdsmarkomaner

Balancerede

Ambitiøse

Hvordan har de det med chefen

Autoritet er baseret på anciennitet

Oprindeligt skeptiske over for autoritet, nu tættere på traditionals

Skeptiske over for autoritet og vil teste autoriteterne igen og igen

Vil teste autoriteterne, men opsøger dem også, når de søger vejledning

Fokus på arbejdet

Kvalitet

Mange timer

Produktivitet

Bidrag

Foretrukne arbejdsmiljø

- Konservativt
- Hierarkisk
- Klare beslutningsgange

- Fladt hierarki
- Demokratiske
- Varmt og venligt miljø

- Uformelt
- Adgang til information og ledelsen
- Hurtigt og fleksibelt
- Effektivt

- Samarbejde
- Meget kreativt
- Positivt
- Varieret

Arbejde er ...

- En forpligtigelse
- En langvarig karriere

- Et spændende eventyr
- En karriere

- En vanskelig udfordring
- En kontrakt

- Tilfredsstillende
- Et fleksibelt arrangement

Nøglen til at arbejde sammen med dem ...

- De mener ikke, arbejde skal være sjovt
- De bliver frustrerede over mangel på disciplin, respekt, logik og struktur

- De skal høre, at deres idéer betyder noget
- De har behov for fleksibilitet, opmærksomhed og frihed

- Giv dem lov til at have det sjovt
- Giv dem frihed, og vær uformel
- Giv dem den nyeste teknologi

- Vil arbejde med kloge, kreative mennesker
- De forventer at blive behandlet med respekt
- Tilbyd dem et struktureret og understøttende arbejdsmiljø

Det er de gode til på arbejdet

- Disciplin
- Detaljeorienteret
- Loyal
- Stabil

- Udfordrer status quo
- Gode til at se det store billede
- Gode holdspillere
- Arbejder hårdt

- Forandringer
- Gode kommunikatorer
- Vil gerne lære
- Højtuddannede
- Trives med fleksibilitet

- Samarbejde
- Optimistiske
- Hurtige til at multi-taske
- Højtuddannede
- Positive

Det er de ikke gode til på arbejdet

- Forandringer
- Flertydighed
- Undgår konflikter
- Vil typisk se alt som top-down-beslutninger

- Forandringer
- Fordømmende, hvis uenige
- Forventer, at alle er arbejdsmarkomaner

- Kyniske og skeptiske
- Utålmodige
- Afviser regler
- Kan ikke lide autoriteter
- Mangler sociale færdigheder

- Uerfarne
- Mangler disciplin
- Høje forventninger
- Skal have struktur
- Ikke gode til manuelt eller ensformigt arbejde

Hvad skal man sige for at motivere dem?

"Vi har respekt for din erfaring"

"Du er værdifuld"
"Vi har brug for dig"

"Gør det på din måde"
"Glem reglerne"

"Du kommer til at arbejde sammen med andre kloge og kreative mennesker"

Kilde: Anick Tolbize, University of Minnesota.

Sådan arbejder danskerne i dag

Vi har kigget hos Danmarks Statistik og Eurostat samt i Danske Banks egne tal for at give dig et hurtigt overblik over det danske arbejdsmarked i starten af 2017.

LØNMODTAGERE

I november 2016 var der **2.670.752** danskere med lønmodtagerjob.

ARBEJDSSTYRKE

I 2015 var der i alt **3.645.000** danskere i alderen 15-64 år. Af disse tilhørte **2.861.000** arbejdsstyrken.

FULD TID ELLER DELTID

76,45 % af alle danske beskæftigede er ansat som heltidsansatte. **24,55 %** er ansat på deltid.

NATARBEJDE

303.000 danskere havde natarbejde i 2015. **191.000** mænd og **112.000** kvinder.

LEDIGE STILLINGER

I tredje kvartal af 2016 var der **30.275** ledige stillinger i Danmark. **10.119** af stillingerne kunne findes i handels- og transportbranchen. Region Hovedstaden havde flest ledige stillinger med **13.004**, mens Region Nordjylland havde færrest med **1.566**.

ARBEJDSLØSHED

114.600 danskere var arbejdsløse i december 2016. Det svarer til **4,3 procent** af arbejdsstyrken. Beskæftigelsestallene har været solide siden april 2013.

ARBEJDSLIV

Danskerne arbejder samlet set **2,3 år** mindre end OECD's gennemsnit og **3,7 år** mindre end svenskerne ifølge en opgørelse fra Beskæftigelsesministeriet.

ARBEJDS TID

Fuldtidsbeskæftigede i Danmark arbejder i gennemsnit **39,6 timer** om ugen. Det er den tredje laveste arbejdstid blandt EU-medlemslandene. Kun franskmændene og sloverne arbejder færre timer. Til sammenligning arbejder de med den længste arbejdsuge, grækerne, **44 timer** om ugen.

FRAVÆR

I 2015 havde danskerne en gennemsnitlig fraværspå **3,64** som følge af sygdom. **0,23 procent** havde fravær pga. et barns sygdom.

PENDLERE

I alt **182.067** pendlede til Københavns Kommune i 2015, heraf **93.075** mænd og **88.992** kvinder. Ligeledes pendlede flest fra Københavns Kommune, i alt **120.489**, heraf **66.009** mænd og **54.480** kvinder.

PONDUS
50

KUNSTNERE MED PONDUS

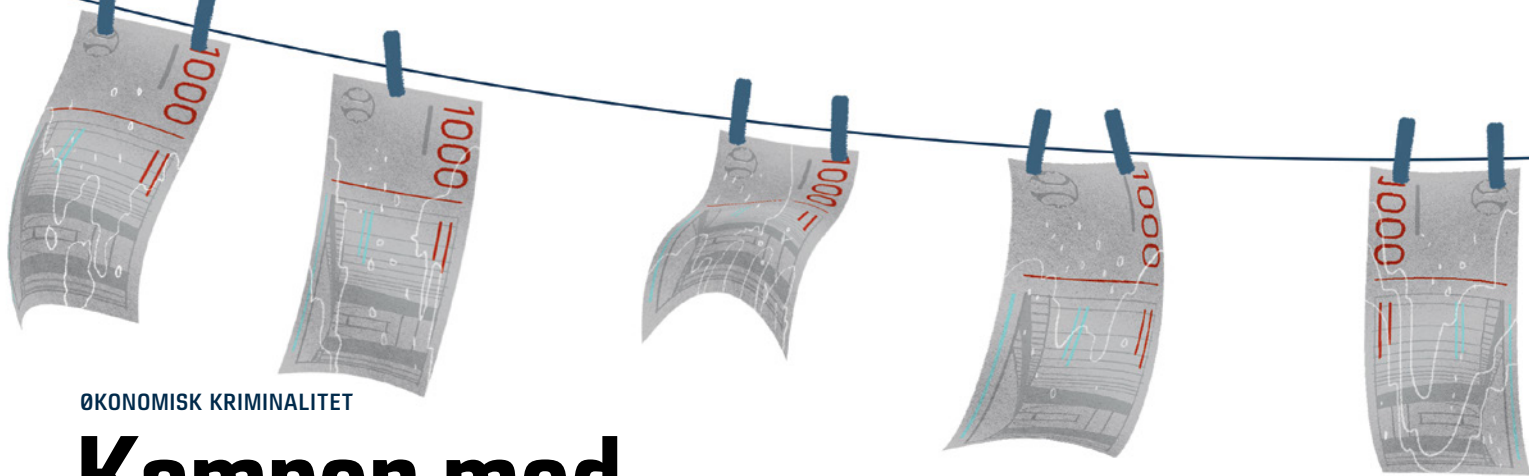
●●●●●●
**JAKOB
TOLSTRUP**

Jakob Tolstrup er billedkunstner og illustratør. Han har flere soloudstillinger bag sig og har for nylig været med til at lave et af USA's største udendørs vægmalerier.

"Jeg har ladet mig inspirere af Berlin og byens gamle bronzestatuer, der, som årene går, påvirkes af omgivelserne og ændrer udseende, men aldrig forsvinder. Jeg kan godt lide tanken om, at statuerne overlever os alle. Det har været en kunstnerisk udfordring at male på en figur, der i forvejen er så smuk og fuld af minder. I min barndom havde min far en Pondus-figur stående på natbordet, så det har været sjovt pludselig selv at stå med den."

ØKONOMISK KRIMINALITET

Kampen mod hvidvask er intensiveret

Kunder i de danske banker oplever, at der bliver stillet en lang række spørgsmål til pengeoverførsler og betalinger – og at der stilles skærpede krav til dokumentation. Det er der en god grund til.

Hvor kommer de penge fra? Hvem ejer den virksomhed, du ønsker at overføre penge til? Vi skal have billed-id for at kunne hjælpe. Rådgivere og kassemedarbejdere i de danske banker er gennem årene blevet mere og mere nysgerrige på selv små detaljer i kundernes økonomi.

Spørgsmålene udspringer alle sammen fra en øget indsats mod hvidvask af penge. I takt med at lovgivningen om hvidvask er blevet strammet, har bankerne påtaget sig et øget ansvar for at bekæmpe hvidvask. Så det er i virkeligheden samfundssind, kunderne kan forveksle med nyfigenhed, når de kommer i banken.

Når banken opdager noget mistænkeligt, har de en pligt til at hemmeligholde, at de undersøger kunden. Er kundens svar ikke nok til, at det afkræfter en mistanke om hvidvask, er det bankernes pligt at indberette sagen til Statsadvokaten for Særlig Økonomisk og Interna-

tional Kriminalitet – i daglig tale kaldet bagmandspolitiet.

Hvidvask for milliarder af kroner

Hvidvask af penge er, når en person prøver at få penge tjent ved kriminalitet til at ligne lovlig indtægt – eller i hvert fald gøre det svært for myndighederne at gennemskue, hvor pengene kommer fra. Hvidvask kan foregå på et utal af måder, der svinger i kompleksitet. Fælles for dem er dog, at de kræver kontakt med det finansielle system og andre brancher som advokater og revisorer. Derfor spiller de aktører også en væsentlig rolle i bekæmpelsen af hvidvask.

På verdensplan udgør hvidvaskning i gennemsnit to til fem procent af bruttonationalproduktet årligt. Alene i de nordiske lande anslås det, at hvidvaskning udgør to cifrede milliardbeløb årligt i de enkelte lande, hvor det i Danmark eksempelvis er 1,3 procent af bruttonationalproduktet, svarende til 20,6 mia. kroner.

Det er et voldsomt beløb, og omfanget har ganske naturligt ført til strammere krav til den finansielle sektor og advokater, ejendomsmæglere og revisorer. Kravene betyder, at Finanstilsynet vurderer, at danske banker i dag har mere end 1.000 ansatte for at leve op til hvidvaskloven.

Fra skidt til skidt

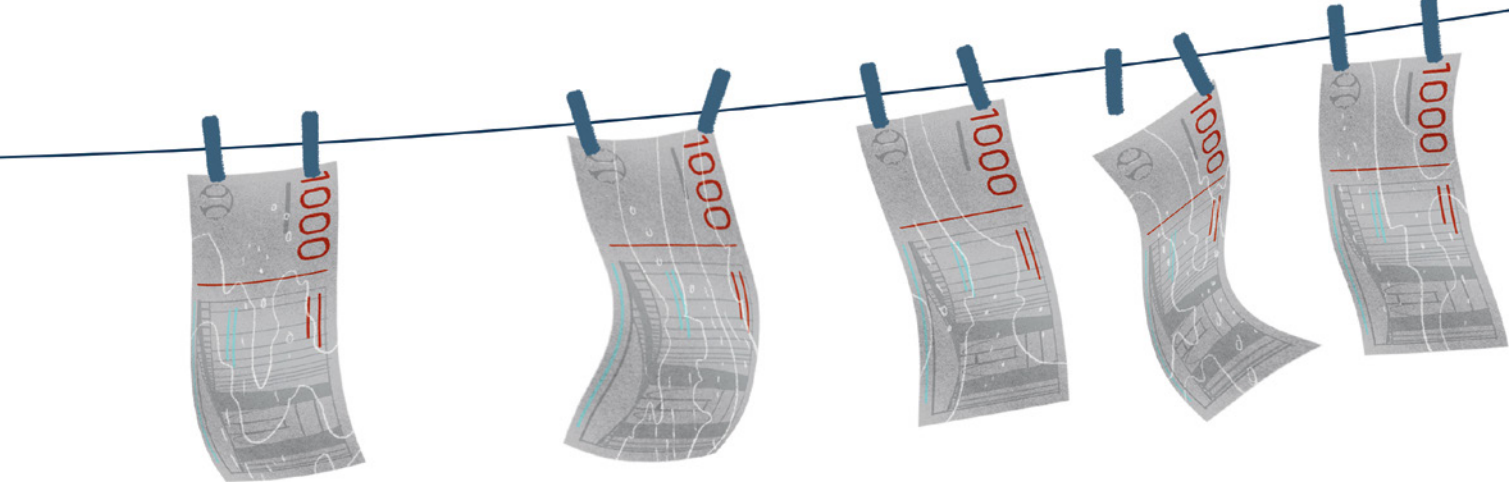
Fordi pengene kommer fra kriminalitet, er det heller ikke overraskende, at

Hvidvask kan foregå på et utal af måder, der svinger i kompleksitet. Fælles for dem er dog, at de kræver kontakt med det finansielle system.

DET GØR DANSKE BANK FOR AT SKÆRPE SIKKERHEDEN

- Danske Bank har på koncernniveau investeret knap en halv milliard i indsatsen imod hvidvask, herunder til udvikling af it-systemer.
- Flere end 550 medarbejdere er dedikerede til arbejdet med at bekæmpe finansiell kriminalitet.
- Hver måned screenes tre millioner kundetransaktioner.
- 16 millioner kundenumre screenes ugentligt mod de internationale sanktionslister.
- Der registreres 120.000 advarsler årligt om usædvanlig kundeadfærd i forhold til hvidvask og terrorfinansiering.
- Der er sendt 4.300 rapporter til myndighederne det seneste år.

mange af pengene går til at finansiere ny kriminalitet. Netop derfor er en stor del af indsatsen mod hvidvask helt specifikt rettet mod terrorfinansiering.

De mange underretninger fra de danske banker til Statsadvokaten for Særlig Økonomisk og International Kriminalitet har flere gange givet anledning til anholdelser og forhindringer af større kriminel aktivitet i Danmark – for eksempel som i tilfældet med en større terrørsag, der blev forhindret på grund af en underretning fra en bank. ●

DERFOR HJÆLPER VI MED AT BEKÆMPE HVIDVASK

Hvidvask er kriminelt. Det er kriminelt på samme måde som narkohandel, tyveri og bedrageri. Så klar er meldingen fra Anders Meinert Jørgensen, Executive Vice President, Group Compliance i Danske Bank.

“Danske Bank vil naturligvis ikke hjælpe med at begå kriminalitet. Det eneste, vi ønsker at hjælpe med i forbindelse med hvidvask, er at samarbejde med myndighederne om at bekæmpe det,” siger Anders.

Han understreger, at Danske Bank gør en stor indsats for at leve op til myndighedernes krav og være på niveau med de kriminelles kreativitet for at kunne forebygge og afsløre ulovligheder.

“Hvidvask er et område, som alle finansielle institutioner bør tage meget alvorligt. Det gør vi i Danske Bank, fordi det er i direkte konflikt med, hvem vi er, og fordi det er vores ansvar over for det samfund, vi er en del af,” siger Anders.

Tag virkeligheden med ONLINE

I en dansk virksomhed modtager en medarbejder i regnskabsafdelingen en e-mail fra den administrerende direktør. Det er en besked om hurtigt at overføre et betydeligt beløb til en udenlandsk konto tilhørende en ukendt leverandør for at kunne færdiggøre en ordre. Det er højt usædvanligt og uden for den almindelige arbejdsgang - medarbejderen tøver, men det er jo alligevel den øverste chef i virksomheden, der forlanger det gjort.

Men e-mailen er fup og svindel.

Den slags angreb udsættes danske virksomheder for dagligt, og da en e-mail-adresse kan være forfalsket eller hacket, således at det ser ud til, at e-mailadressen er korrekt, er den eneste løsning ofte at kontakte afsender og få ordren bekræftet.

"Det er længe siden, at svindel på nettet kun handlede om prinser i eksotiske lande,

Lad være med at gøre noget på nettet, som du ikke vil gøre i virkeligheden. Det er udgangspunktet, hvis du vil færdes trygt på internettet.

der manglede lidt penge til at få frigivet deres indefrosne milliardformue. Svindlerne på nettet ændrer hele tiden på deres metoder, og de bliver hele tiden mere og mere sofistikerede. Vi vil gerne hjælpe med råd og vejledning, og helt grundlæggende handler det om at tage tankegangen fra den virkelige verden med ind i den virtuelle. At man hele tiden spørger sig selv: Ville jeg gøre det her i den virkelige verden?" fortæller Judith Dayan Thrane, chef for Global Fraud Management i Danske Bank.

Problemet vokser

Og omfanget af it-svindel vokser hele tiden:

Over en femårig periode fra 2011 til 2015 steg antallet af anmeldte sager fra knap 18.000 til 43.217 sager. Derudover vurderer de fleste eksperter, at der er et stort antal mørkesager, som aldrig bliver anmeldt, enten fordi beløbet er for lille, eller fordi offeret synes, at det er pinligt at fortælle om svindlen.

“Vi kan godt mærke, at omfanget vokser. Og vi håber, at alle vil anmelde det, hvis de bliver udsat for svindel eller forsøg på svindel. Jo mere vi ved om, hvordan der bliver snydt, jo bedre kan vi forebygge og hjælpe myndighederne til at finde bagmændene,” påpeger Judith og fortsætter:

“For os er det helt naturligt at bidrage til at gøre det vanskeligt for de kriminelle. Hvis vi kan medvirke til at reducere svindel på nettet, kan det spare mange danskere for både penge og gøre dem trygge, når de udnytter internettets muligheder.” ●

Find flere gode råd på danskebank.dk

Det er længe siden, at svindel på nettet kun handlede om prinser i eksotiske lande, der manglede lidt penge til at få frigivet deres indefrosne milliardformue.

GODE RÅD, NÅR DU ER HJEMME OG PÅ ARBEJDE

- Opdater altid dine programmer og apps inklusive din antivirus og firewall.
- Brug sikre passwords. Det vil sige passwords, der er svære at gætte. Husk også at skifte dine passwords ofte, og del aldrig dine passwords med andre. Brug forskellige passwords til dine forskellige profiler.
- Vær altid opmærksom, når du klikker på links eller vedhæftede filer. Især fra personer, du ikke kender, og fra banker og andre officielle afsendere.
- Vær særligt påpasselig, hvis du modtager en e-mail eller sms fra en overordnet, der beder dig overføre penge.
- Kontroller altid identiteten på afsender, før du overfører penge eller fortrolig information, og del aldrig dine personlige informationer såsom cpr-nummer, kontonummer, kreditkortoplysninger osv.
- Ager aldrig på e-mails, telefonopkald eller sms'er, hvor du skal oplyse personlige informationer.
- Tag ikke fotos af dit NemID – brug i stedet en autoriseret kodehusker.
- Lær it-sikkerheden på din arbejdsplads at kende.
- Vær altid opmærksom på falske fakturaer, og kontroller instruktionerne internt på din arbejdsplads, hvis du er det mindste i tvivl.

KORT OM MADS PETER VEIBY

Født 10. november 1975 i Aalborg. Er uddannet som bankassistent i Unibank. Har været iværksætter siden 2000, hvor han stiftede spilportalen Lotto 24. Har siden været medstifter i projekter som M1, SpilNu og Parkpark. Vandt i 2006 Ernst & Youngs pris for bedste danske startup-virksomhed og vandt desuden Dagbladet Børsens Gazelle-pris for hurtigst voksende virksomhed i Nordjylland i både 2008 og 2009, alle tre for M1.

IVÆRKSÆTTERENS FEM BENSPÆND

Det er svært at slå igennem som iværksætter. Det kræver mere end den rigtige idé, flid og penge. Det kræver også en vis portion selvindsigt. Det ved serieiværksætteren **Mads Peter Veiby** alt om.

“**D**anmark er et udmærket sted at starte virksomhed i,” siger Mads Peter Veiby. Han har siden 2000 været med i en række startups, blandt andet mobilselskabet M1 og Parkpark. I dag er han direktør for spilportalen spilnu.dk og investerer desuden i forskellige iværksætterprojekter. Han ved om nogen, hvor de største faldgruber er for de nye iværksættere. Den største er nok, at man kan komme til at spænde ben for sig selv, men der er også et væld af andre stopklodser, mener Mads Peter Veiby. Han fortæller her om de fem mest udbredte:

1 **BENSPÆND DEN MENTALE BARRIERE**

Hvis man vil være iværksætter, skal man ud af sin komfortzone og være indstillet på, at der kommer bump på vejen. Det bliver værre, før det bliver bedre, og det har mange svært ved at acceptere. Det er ikke ualmindeligt at se en salgstale fra en, der vil være iværksætter, der har sat sin egen startløn til at være 40.000 kroner om måneden, fordi det er, hvad han har været vant til. Men hør nu, venner, sådan hænger verden ikke sammen. Man er nødt til at ofre noget i starten, og det er en oplagt ting at

starte med sin egen løn. Man må starte med at tage et opgør med sig selv, hvor man seriøst spørger: Hvor meget vil jeg rent faktisk

Al opstart er svær, og som iværksætter kan der nemt gå flere år, før der begynder at komme penge ind. Det glemmer alt for mange.

det her? Al opstart er svær, og som iværksætter kan der nemt gå flere år, før der begynder at komme penge ind. Det glemmer alt for mange. Det er, hvad jeg kalder iværksætterens mentale barriere. Men man bliver heller ikke verdensmester i fodbold den første dag, man møder op på træningsbanen.

Det er godt at komme tidligt i gang, mens man er vant til at leve på SU. Det er straks sværere, hvis man har et hus med et lån, der skal tilbagebetales, og en familie at forsørge.

2 **BENSPÆND DEN FORKERTE INVESTOR**

Som iværksætter handler det i højere grad om at finde den rigtige investor end blot at finde en investor. Hvis der er

dårlig kemi, er projektet dømt til at fejle, så hellere fravælge en investor og prøve sig frem en periode uden penge. Da vi i sin tid startede mobilselska-

bet M1, fik vi ingen investor, så vi måtte gå i gang med det, vi havde. Efter noget tid havde vi skabt noget merværdi og en lille smule økonomisk

bæredygtighed, og det gjorde det nemmere rent faktisk at få overbevist en investor.

Fordi Danmark er et land med ret stor lighed, er meget af formuen også spredt ud på ret mange hænder. Det betyder, at det er svært at få adgang til finansiering og ikke mindst risikovillig finansiering. Hvis man har 50 millioner, er man rig i Danmark, men det kræver alligevel meget is i maven at gå ud at investere 10 millioner af dem i en iværksættervirksomhed, for det er immervæk en stor del af ens samlede formue.

Fra investorernes side ville jeg ønske, at der var mere risikovillighed, så man turde investere i startups. →

IVÆRKSÆTTERI I DANMARK

- Antallet af iværksættere stiger, og antallet af cvr-registreringer i 2016 var på 59.960. Det nærmer sig de høje tal fra før finanskrisen, hvor der i 2007 var 62.929 registreringer, lyder det i Iværksætterbarometer 2016.
- Global Entrepreneurship and Development Institute (GEDI) har vurderet Danmark til at være det fjerdebedste iværksætterland i verden, kun overgået af USA, Canada og Australien.
- De tre ø-kommuner Samsø, Læsø og Fanø er sammen med Aarhus Kommune de eneste fire kommuner uden for hovedstadsområdet og Nordsjælland, der er at finde på en liste over kommuner med flest iværksættere per indbygger, i 2016. Det viser en undersøgelse lavet af Bisnode.
- Iværksætterne bliver yngre. I en undersøgelse fra Dansk Iværksætter Forening ses det, at der er kommet flere iværksættere under 30 år, sammenlignet med 2015. I undersøgelsen var 11,8 procent af de adspurgte under 20 år, sammenlignet med 7,8 procent i 2015.

Mads Peter Veiby startede op uden sikkerhedsnet. Han mener, at det ville være sundt med en form for sikkerhed i starten.

→ 3 **BENSPÆND UNØDIGE RESTRIKTIONER**

Loven har det med at spænde ben for nye initiativer. Dengang vi ville i gang med at lave kasinoer og spilsider, var det forbudt, fordi det var meget vigtigt for lovgivernes side at fastholde Dansk Tipstjenestes salgsmonopol. Det var fuldstændig forfæjlet. Sverige havde ikke de samme restriktioner, og der er det sprøjtet op med virksomheder inden for den branche. Det har skabt en ny industri, hvor der er børsnoterede virksomheder med flere tusinde ansatte, der laver kasinospil til hele verden.

Det har vi ikke i Danmark, og det skyldes altså ikke, at de er bedre eller dygtigere i Sverige. De havde bare

Da først beslutningen var truffet, var det bare at gøre det, for man skal aldrig gå og vente med sine beslutninger.

muligheden. Det er et godt eksempel på, at man er nødt til at tage det seriøst fra lovgivernes side og huske på, at vi ikke lever i en osteklokke. Verden er lille i dag, forstået på den måde at hvis man ikke må i Danmark, så flytter iværksætterne bare et andet sted hen og starter virksomhederne, og det ville være et stort tab.

4 **BENSPÆND MANGLENDE SIKKERHEDSNET**

Da jeg startede op, var der ingen ordninger. Da måtte man bare forsøge at klare sig selv. Jeg kunne godt tænke mig, at iværksættere i en periode, mens de starter en virksomhed op, kunne få et beløb svarende til kontanthjælp. To år, hvor der ikke bliver stillet nogen krav, men hjælpen skal så også stoppe efter det. Meget af det it-relaterede iværksætteri er ganske billigt, så der er potentiale for i løbet af et år eller to at videreudvikle, få lavet nogle salg og få lært lidt, så man har mere substans, når man endelig pitcher for en investor. Når man kommer ud i noget, der er helt skidt, lærer man ekstremt meget. Det ville være sundt med en form for sikkerhed under den rene læringsperiode.

5 **BENSPÆND GØR DET!**

Jeg gik selv et års tid og samlede mod, for jeg havde jo et godt job med gode karrieremuligheder, og jeg kan huske, at især min mor syntes, at det lød lige farligt nok. Til sidst slog jeg plat eller krone om det, og det faldt sådan ud, at jeg skulle

være selvstændig. Jeg skulle lige bruge et skub til at komme ud over grænsen. Det var en søndag, og jeg kan huske, at jeg ringede til min chef og sagde op med det samme. Da først beslutningen var truffet, var det bare at gøre det, for man skal aldrig gå og vente med sine beslutninger.

Det samme gælder ens gode idéer. Jeg ser tit, at nogle sidder med dem alt for længe. Min makker og jeg havde fået en idé til, hvordan man kunne undgå, at smørret blev blødt om sommeren, ved hjælp af frostelementer. Jeg tror, vi gik med idéen i tre år og snakkede om, at det ville man kunne sælge godt på. En dag så jeg i fjernsynet, at en anden havde opfundet det, og så var vores idé røget. Nogle gange er det ikke den første, der får idéen, der løber af sted med gevinsten, men vedkommende, der først får det eksekveret. ●

THE HUB HJÆLPER IVÆRKSÆTTERNE

Mads Peter Veibys benspænd ligger fint i forlængelse af resultatet af en undersøgelse, Danske Bank foretog i 2015. Interviews med over 100 vækstvirksomheder afdækkede, at deres største udfordringer er at rekruttere medarbejdere, at rejse kapital og få adgang til best practice-værktøjer.

For at hjælpe med det behov lancerede Danske Bank i samarbejde med Rainmaking det virtuelle mødested thehub.dk. Det giver nystartede virksomheder med vækstambitioner adgang til rekruttering, investorkontakt og best practice-værktøjer.

“Danske Bank har altid haft som ambition at hjælpe erhvervslivet. Vi kunne se, at der var et andet behov hos de mindre vækstvirksomheder end hos de mere etablerede virksomheder. Det var for at dække det behov, at vi lancerede The Hub. Og interessen har vist sig overvældende,” siger Klavs Hjort, Head of Business Innovation i Business Banking Danske Bank, der har stået i spidsen for udviklingen af The Hub

I 2016 udnyttede Danske Bank sin nordiske viden og erfaring og lancerede The Hub i Sverige og Norge, og i starten af 2017 kom Finland med. Derfor bliver jobopslag, investorkontakt og best practice-værktøjer nu delt i hele Norden.

FAKTA OM THE HUB I NORDEN (JANUAR 2017)

81.000 besøgende om måneden	19.000 Jobs slået op	2.900 kontakter mellem startup og investorer skabt	1.200 Startups har oprettet profiler
--	--------------------------------	---	--

KUNSTNERE MED PONDUS

GITTE SKOVMAND & EVA HOLM

Fynboerne Gitte Skovmand og Eva Holm laver strikkegraffiti under navnet Violas Værksted. De har blandt andet strikket en helikopter i fuld størrelse for Roskilde Festival i 2015.

“Det har været fantastisk sjovt at arbejde med sådan et lille objekt. Det er meget anderledes, end når vi har strikket en helikopter på 3 x 4 meter, en bil eller en campingvogn. Vi har i høj grad ladet os inspirere af temaet fødselsdag. For selv om man som PONDUS fylder 50, behøver det ikke at være kedeligt. Man må godt klæde sig lidt festligt og farverigt på, og det gør ikke noget, at man skejer lidt ud.”

SÅDAN BOR

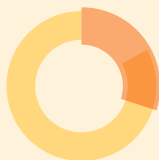
DANSKERNE

DYK IND I TALLENE

94 %

af alle danskere har adgang til internettet i hjemmet.

30 %

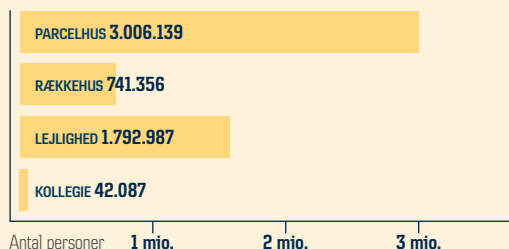
af alle husstande har en fastnettelefon.

83 %

har en smartphone.

Boligformer i 2016

Boligejerne opnåede i 2016 den højeste stigning af alle danskere i disponibel indkomst med en fremgang på

3,4 %

En typisk dansk familie har

436 kr.

mere til sig selv om måneden i 2017 end i 2016 og står til at få yderligere 208 kroner om måneden i 2018. Det skyldes hovedsageligt, at lønningerne stiger hurtigere end priserne, og at familiernes renteudgifter fortsat er meget lave.

Halvdelen

af alle danskere købte møbler eller husholdningsartikler på internettet i 2016.

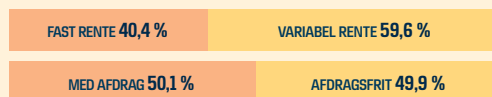
I Danmark er der

95.305

solcelleanlæg. 8600 Silkeborg er det postnummer med flest anlæg, nemlig 1.327.

Låneformer ved udgangen af 2016

Fastforrentede lån og lån med afdrag vinder fortsat frem hos boligejerne. Det er første gang siden 2009, at lån med afdrag udgør en større andel end lån uden afdrag.

Den gennemsnitlige markedsværdi for et hus på 140 m² er på landsplan

1.8 mio. kr.

Boligpriserne er nu nået tilbage til niveauet fra før finanskrisen i slutningen af

2008

Befolkningstæthed i EU

I deres nuværende bolig ville

78,32 %

vælge mindre have og større boligareal, hvis de ikke havde råd til begge dele, viser tal fra boligsiden.dk.

Du kommer til at kunne læse mere om Pondus og auktionen på facebook.com/danskebankdanmark

Danske Bank

Danske Bank A/S
Holmens Kanal 2-12
1092 København K
Tlf. 33 44 00 00
CVR-nr. 611262 28-København
danskebank.com